

Villahemförsäkring

Innehåll

A	Var och för vem försäkringen gäller	6
B	Aktsamhetskrav	6
C	Självrisker	7
D	Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp	8
E	Värdering- och ersättningsregler	10
F	Egendomsskador	15
G	Ansvarsförsäkring	22
H	Rättskyddsförsäkring	24
I	Överfallsskydd	27
J	Skydd när du reser	29
K	Tilläggsförsäkringar	34
L	Skadedjur med mera	46
M	Allmänna bestämmelser	47

Information om din försäkring

ÖVERSIKT

I detta kapitel följer en kortfattad information om några viktiga punkter i din försäkring. Syftet är att informera dig om viktiga begrepp och saker att tänka på vad gäller din försäkring samt var du hittar denna information i försäkringsvillkoren.

Viktigt

Försäkringsvillkoren är omfattande och ska reglera en mångfald av händelser. Vi vill därför särskilt betona att det är den fullständiga texten i försäkringsvillkoren som bestämmer innehållet i ditt skydd.

Försäkringsbrev och försäkringsvillkor

Avtalet mellan oss utgörs av försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren. Allt du vill ha försäkrat ska finnas med i försäkringsbrevet. Kontakta oss genast om något fattas eller är fel, så ändrar vi det.

Kontakta oss

Glöm inte att meddela oss:

- ändrad adress.
- ändrade familjeförhållanden.
- om du byggt om din villa.
- ändrat värde på din egendom.
- ändrat behov av tilläggförsäkring.

FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING

För vilka försäkringen gäller

Försäkringen gäller för dig och dina hushållsmedlemmar.

Referens: A. Vad och vilka försäkringen gäller.

Vilken egendom omfattas

Försäkringen gäller för de byggnader och den tomtmark som anges i försäkringsbrevet.

Referens: D.1. Byggnad och D.2.1. Definition.

Om det anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen för lösegendom som tillhör dig eller någon i ditt hushåll.

Även lösöre som du lånat eller hyrt omfattas av försäkringen.

Lösöret ska vara avsett för privat bruk.

Referens: D.3.1. Definitioner.

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa gäller försäkringen under de första 45 dagarna med ett utökat skydd.

Referens: A. Var och för vilka försäkringen gäller och avsnittet J. Skydd när du reser.

Reseskydd

I reseskyddet ingår:

- egendomsskydd.
- ansvar, rättsskydd och överfall.
- kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada.
- förseningar.
- reseavbrott.

Referens: J. Skydd när du reser.

ERSÄTTNINGSBARA SKADEHÄNDELSE OCH AKTSAMHETSKRAV

Skadehändelser som försäkringen omfattar

De skadehändelser som försäkringen omfattar hittar du i följande villkor:

- F. Egendomsskador
- G. Ansvarsförsäkring
- H. Rättsskydds-försäkring
- I. Överfallsskydd
- J. Skydd när du reser
- L. Skadeinsekter

Notera: Har du tecknat någon av tilläggförsäkringarna ska du också läsa K. Tilläggförsäkringar.

Vid beskrivningen av ersättningsbara skadehändelser finns också undantag, begränsningar och aktsamhetskrav. För att du ska få veta exakt hur försäkringen gäller i varje enskilt fall måste du läsa i villkoren.

Aktsamhetskrav

Aktsamhetskrav är regler som beskriver hur du ska handha din egendom. Om du inte följer reglerna riskerar du att inte få full ersättning för din skada eller förlust. Generella aktsamhetskrav finns i avsnittet B. *Aktsamhetskrav och för vissa skadehändelser* finns dessutom särskilda aktsamhetskrav som anges under respektive skadehändelse.

Stöldbegärlig egendom med mera

För pengar och värdehandlingar samt för stöldbegärlig egendom gäller en del särskilda krav på förvaring och aktsamhet.

I avsnittet *D.3. Löseegendom* kan du läsa om vad som menas med värdehandlingar och stöldbegärlig egendom och i avsnittet *F.1. Stöld och skadegörelse* finns de flesta kraven på förvaring och handhavande av sådan egendom.

Självrisk

Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk vid varje skadetillfälle. Hur stor den är framgår av försäkringsbrevet. För vissa typer av skador gäller dock en särskild självrisk som är högre.

Referens: C. Självrisker.

Försäkringsformer

- Fullvärdesförsäkring
- Förstarisikförsäkring
- Helvärdesförsäkring

Referens: E.1.4. Försäkringsformer

Om skada inträffar

Om du råkar ut för en skada vill vi självklart ge dig ett bra bemötande och en fullgod service. Trots det upplever de flesta att en skada innebär en del obehag och besvär. Vissa föremåls värde just för dig kan ju heller aldrig ersättas med pengar.

Begränsa skadans omfattning

Om du drabbas av en skada ska du i första hand försöka att begränsa skadans omfattning, till exempel genom att larma brandkåren vid brand, stänga huvudkranen vid läckage, försöka låna plats i grannens frys när din egen går sönder etc.

Anmäl skadan snarast

Så snart som möjligt ska du anmäla skadan till oss. Du kan anmäla skadan via Internet, www.lansforsakringar.se.

Stöld, rån eller överfall ska polisanmälas. Skada som skett under transport eller på hotell ska anmälas till transportföretaget eller hotellet. Du måste hjälpa oss i vår skadereglering genom att ge oss möjlighet att besiktiga skadan och lämna oss de kvitton, läkarintyg etc. som vi kan behöva. Släng inte skadade föremål förrän vi har lämnat vårt godkännande till det.

Du kan läsa mer om räddningsåtgärder och reglering av skada i avsnitten *M.3. Räddningsåtgärder* och *M.4. Vid skada*.

Lathund för högsta ersättningsbelopp och längsta ersättningstid

Här följer en redogörelse för viktiga högsta ersättningsbelopp respektive längsta tid under vilken försäkringsersättning utbetalas. Hänvisning till försäkringsvillkoren finns också.

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP OCH LÄNGSTA TID FÖR UTBETALNING

Om skadan gäller	Maxbelopp, kr/längsta tid	Avsnitt i villkoren
Grundförsäkring, fast egendom		
Vattenbrunn	40 000	D.1
Tomtmark	70 000	D.2
Grundförsäkring, lösegendom		
Lösöre på annan plats än fastighet som anges i försäkringsbrevet	50 000	D.3
Pengar	3 000	D.3
Värdehandlingar	5 000	D.3
Mynt-, sedel- och frimärkssamling	40 000	D.3
Lösöre som du äger och använder i förvärvsverksamhet	5 000	D.3
Av- eller omonterade delar till fordon/farkost	2 000	D.3
Brygga och uthus på annans mark	40 000	D.3
Grundförsäkring, övrigt		
Merutgifter och hyresbortfall	1 år	F.2.13
Transportskada vid flyttning	175 000	F.2.14
Ansvar	5 000 000	G
Rättsskydd	150 000	H
Överfallsskydd	1 000 000	I
Grundförsäkring, skydd på resor		
Värdehandlingar (när två eller flera som omfattas av försäkringen är på resa)	10 000	J.2.2
Vårdkostnader		
• Akut sjukdom	Inom 60 dagar från första läkarbesöket.	J.4.2
• Olycksfallsskada	Inom 3 år från skadetillfället.	J.4.2
TILLÄGGSFÖRSÄKRINGAR		
Allrisk lösegendom		
• Lösöre	50 000	K.1
• varav värdehandlingar	5 000	K.1
Småbåtsförsäkring	40 000	K.5
Golförsäkring	20 000	K.6
Utökat reseskydd	75 000	K.7
Allrisk Villabyggnad	150 000	K.8
Bostadsrättsförsäkring	Fullvärde	K.9

Allmänna villkor för villahemförsäkring

A Var och för vilka försäkringen gäller

A.1. VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa gäller försäkringen med större omfattning, se avsnittet *J. Skydd när du reser*.

A.2. För vilka försäkringen gäller

Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare. Den gäller också för de medlemmar av ditt hushåll som bor och är folkbokförda på den adress som anges som försäkringsställe i försäkringsbrevet. Såväl rättigheter som skyldigheter i försäkringen

gäller för var och en av de försäkrade. När vi i försäkringsvillkoret skriver *du* menar vi samtliga som försäkringen gäller för.

Har du eget barn under 18 år som inte omfattas av försäkringen enligt ovan, gäller försäkringen för barnet under den tid det vistas hos dig, om ersättning inte kan fås från annan försäkring.

Begränsning

Försäkringen gäller inte för inneboende.

B Aktsamhetskrav

För att du ska få full ersättning om en skada inträffar krävs att du följt de aktsamhetskrav som finns. För alla egendomsskador i denna försäkring gäller generella aktsamhetskrav, se nedan. För vissa skadehändelser finns dessutom särskilda aktsamhetskrav, dessa anges då under respektive skadehändelse.

B.1. GENERELLA AKTSAMHETSKRAV

Du ska:

- följa de föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av offentlig myndighet,
- vid installation endast använda sådan produkt som är godkänd av offentlig myndighet ur miljö- och/eller säkerhetssynpunkt,
- följa tillverkarens, leverantörens och installatörens anvisningar för installation, skötsel och underhåll,

- följa de krav som ställs i Boverkets byggregler eller meddelas av den lokala byggnadsnämnden när du reparerar, bygger om eller bygger till. Dessa krav ska följas oavsett om byggnämnan/byggnadslov krävs eller inte för vidtagna åtgärder,
- förvara och handha egendom så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras.

B.2. NEDSÄTTNING

Om du inte följer de generella aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Hänsyn tas till oaktsamhetens art och betydelse för skadan. Bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

C Självrisker

Här följer en redogörelse av de olika självrisker som kan förekomma i din försäkring.

Den självrisk som gäller för dina tilläggsförsäkringar anges under respektive avsnitt, se avsnitt *K. Tilläggsförsäkringar*.

C.1. DEFINITION

Självriskan är den del av skadekostnaden som du själv får stå för vid varje skadetillfälle.

C.2. GRUNDSJÄLVRISK

Försäkringen gäller med lägst en grundsjälvrisk vid varje skadetillfälle. Hur stor grundsjälvriskan är framgår av försäkringsbrevet.

Om du drabbas av flera skador vid samma tillfälle, och ersättning ska betalas genom flera avsnitt i försäkringen eller genom flera av dina privatförsäkringar hos oss, drar vi bara en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

C.3. FÖRHÖJD SJÄLVRISK

Har vi avtalat om högre självrisk än grundsjälvriskan framgår det av försäkringsbrevet.

C.4. SÄRSKILD SJÄLVRISK

För vissa typer av skador gäller en särskild självrisk, oftast högre än grundsjälvriskan. Följande avsnitt gäller med särskild självrisk:

- F.1.11. Stöld av eller skadegörelse på cykel eller barnvagn
- F.2.2. Läckage
- F.2.3. Översvämning
- F.2.4. Dammbrott
- F.2.7. Skada på installationer och hushållsmaskiner (Särskild självrisk vid frysning)
- F.2.12. Hus under uppförande, om- eller tillbyggnad
- H.5. Rättsskydd

C.5. SJÄLVRISKFRIA MOMENT

Följande avsnitt gäller utan självrisk:

- J.5. Förseningar
- J.6. Reseavbrott
- L.1. Sanering mot bostadssohyra
- L.2. Husbock- och hästmyreförsäkring

C.6. REDUCERING AV SJÄLVRISK

Har du installerat och aktiverat av oss godkänt inbrottslarm och ändå drabbas av stöld i bostad, reduceras din självrisk med 1 500 kronor.

D Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp

Försäkringen gäller för byggnad och tomtmark. Om det anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen även för lösegendom.

I detta kapitel följer definitioner, undantag och högsta ersättningsbelopp för denna egendom.

D.1. BYGGNAD

D.1.1. Definition

Med byggnad avser vi de hus som anges i försäkringsbrevet och det som enligt lag är tillbehör till dessa.

Dessutom ersätter vi som byggnad:

- ledning, kulvert och annan installation som du äger och som är avsedd för de hus som anges i försäkringsbrevet, fram till förbindelsepunkt till kommunal eller samägd anläggning,
- nergrävd eller fast ansluten simbassäng. Med simbassäng avser vi även fast anslutet spabad utomhus.
- radio-, tv- eller parabolantenn och markis som är fast monterad utomhus,
- bränsle på tomten för uppvärmning av de hus som anges i försäkringsbrevet.

D.1.2. Högsta ersättningsbelopp

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP FÖR BYGGNAD	
Typ av byggnad	Högsta ersättning, kr
Byggnad som är fullvärdeförsäkrad	Enligt avsnitt E.2
Byggnad som är förstariskförsäkrad	Försäkringsbeloppet
Vattenbrunn (inte vattnet)	40 000

D.2. TOMTMARK

D.2.1. Definition

Med tomtmark avser vi det avstyckade markområde med växtlighet, staket, mur, flaggstång och brygga som finns i anslutning till försäkrad byggnad.

Notera: Beträffande lantbruksfastighet avser vi det område i anslutning till bostadshus som enligt fastighetstaxeringen är avsatt som tomtmark.

D.2.2. Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för tomtmark är 70 000 kronor.

Vid skada enligt avsnitten *F.2.4. Dammbrott* och *F.2.5. Markrörelser* kan vi istället betala två gånger den skadade tomtmarkens taxeringsvärde om detta är förmånligare för dig.

Vid oljeskada på tomtmark enligt avsnittet *F.3. Miljöskada* är högsta ersättningsbelopp 570 000 kronor.

D.3. LÖSEGENDOM

Försäkringen gäller för lösegendom endast om detta anges i försäkringsbrevet.

D.3.1. Definitioner

Löseendom

Med lösegendom avser vi:

- lösöre som endast är avsett för privat bruk och som du äger, hyr eller lånar,
- lösöre som du äger och använder i din förvärvsverksamhet och som inte har försäkrats på annat sätt,
- pengar och värdehandlingar som du äger samt samlingar av frimärken, mynt och sedlar,
- motordriven rullstol och åkgräsklippare,
- av- eller omonterade delar till de undantagna fordonen/ farkosterna nedan om delarna inte kan försäkras genom annan försäkring,
- brygga och uthus som du ensam äger, men som står på annans mark.

Lösöre

Med lösöre avser vi lösegendom som inte är:

- pengar och värdehandlingar,
- mynt-, sedel- och frimärkssamling,
- brygga och uthus på annans mark.

Värdehandlingar

En värdehandling är en handling som har ett ekonomiskt värde, exempelvis:

- obligationer,
- frimärken,
- skuldebrev (bland annat biljetter och kuponger).

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avser vi:

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar,
- föremål med särskilt samlarvärde, det vill säga föremål som har ett marknadsvärde på grund av sin attraktion för samlare,
- antikviteter, konstverk, konstföremål, äkta mattor, fick- och armbandsur, pälsar och pälsverk,
- datorer samt utrustning och tillbehör till dessa,
- apparat/utrustning för ljud- eller bildåtergivning, kameror, GPS-utrustning, musikinstrument, mobila telefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt tillbehör till dessa,
- vapen, vin och sprit.

D.3.2. Undantag

Försäkringen gäller inte:

- andra djur än hundar, katter, burfåglar och akvariefiskar,
- motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost samt delar eller utrustning till sådant fordon eller farkost,
- förlust på grund av att någon utan din tillåtelse använt dina konton, kort, abonnemang eller liknande,
- egendom som du enligt svensk lag inte har rätt att inneha eller använda.

D.3.3. Högsta ersättningsbelopp

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP FÖR LÖSEGENDOM	
Typ av lösegenom	Högsta ersättning, kr
Lösöre på den fastighet som anges i försäkringsbrevet när försäkringsbrevet anger	
• fullvärde	Enligt E.4
• ett försäkringsbelopp	Försäkringsbeloppet
Lösöre på annan plats än på den fastighet som anges i försäkringsbrevet	50 000
Pengar	3 000
Värdehandlingar	5 000
Mynt-, sedel- och frimärkssamling sammanlagt	40 000
Lösöre som du äger och använder i förvärvssamhet	5 000
Av- eller omonterade delar till fordon/farkost som inte kan försäkras på annat sätt	2 000
Brygga eller uthus på annans mark sammanlagt	40 000

E Värderings- och ersättningsregler

Här följer en redogörelse för hur egendom värderas och ersätts. En del regler är gemensamma medan andra är olika beroende på egendomstyp, det vill säga byggnad, tomtmark eller lösegendom.

Begreppen försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp definieras i avsnittet *D. Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp*.

E.1. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

E.1.1. Beställare

För att skydda dina rättigheter enligt konsumenttjänstlagen är du alltid beställare av en reparation.

E.1.2. Kontantersättning eller reparation

Vi har rätt att avgöra:

- om en skada ska ersättas kontant eller om den skadade egendomen ska återställas enligt våra anvisningar,
- var inköp eller reparation ska göras.

E.1.3. Om ersatt egendom kommer tillrätta

Vi övertar äganderätten till förlorad egendom som vi har ersatt. Om egendom som vi har ersatt kommer till rätta ska du genast lämna den till oss. Vill du behålla egendomen får du göra det om du lämnar tillbaka den ersättning du fått.

E.1.4. Försäkringsformer

Egendom kan vara försäkrad i olika former.

DE OLIKA FÖRSÄKRINGSFORMERNA	
Försäkringsform	Beskrivning
Fullvärde	Fullvärdesförsäkring innebär att det inte finns något försäkringsbelopp som utgör gräns för skadeersättningens storlek. Vi betalar vad skadan värderas till enligt värderingsreglerna i detta avsnitt med avdrag för självrisk och eventuella avdrag för åsidosättande av aktsamhetskraven. Två förutsättningar finns: <ul style="list-style-type: none"> • Att du lämnar riktiga och fullständiga uppgifter till oss när du tecknar försäkringen. • Att du anmäler ändrade eller felaktiga uppgifter till oss. Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om du lämnat oss felaktiga uppgifter när du tecknade försäkringen eller låtit bli att ändra felaktiga uppgifter finns i avsnittet <i>M.8. Nedsättning av försäkringsersättning</i> .
Förstarisk	Samma regler som vid fullvärdesförsäkring gäller, förutom att försäkringsbeloppet är det högsta belopp som kan betalas.
Helvärde	Helvärdesförsäkring innebär att ersättningen för skador begränsas till högst det belopp som anges i försäkringsbrevet. Endast lösöre kan helvärdesförsäkras. Om du har helvärdesförsäkring är det mycket viktigt att försäkringsbeloppet för lösöret är tillräckligt. Har du uppgett ett för lågt belopp är du underförsäkrad och riskerar att få minskad ersättning vid skada.

E.1.5. Underförsäkring

Definition

Underförsäkring innebär att försäkringsbeloppet understiger lösörets sammanlagda värde. Om ditt lösöre är underförsäkrat i betydande mån minskas ersättningen i förhållande till hur mycket mindre ditt försäkringsbelopp är jämfört med hela ditt lösöres värde.

Exempel: Du har försäkrat ditt lösöre för 200 000 kronor, men det verkliga värdet är 400 000 kronor. Vid ett inbrott stjäls saker för 100 000 kronor. Vi betalar då endast 50 000 kronor, eftersom lösöret bara var försäkrat till halva värdet.

E.1.6. Värdestegringsgaranti

Vid penningvärdesförändring ändras vårt åtagande automatiskt. Försäkringsbeloppet för byggnad följer faktorprisindex för gruppbyggda småhus, för lösöre konsumentprisindex. Justering av premien sker vid nästa förfallodag.

E.2. VÄRDERING AV SKADA PÅ BYGGNAD

E.2.1. Definitioner

Återställande

Med återställande av byggnad menar vi antingen reparation av den skadade byggnaden eller uppförande på samma grund av likadan eller närmast motsvarande byggnad för samma ändamål.

Med återställande av byggnadsdel menar vi:

- reparation när så kan ske till en kostnad som är mindre än kostnaden för utbyte, eller i annat fall
- utbyte av byggnadsdelen.

Vid återställande av delskada ersätts de skadade rummens byggnadsdelar och ytskikt. Angränsande oskadade rum med samma ytskikt som i de skadade ersätts inte.

I kostnaden för återställandet ingår även kostnad för lokalisering och friläggning av skadad egendom när skadan omfattas av försäkringen. Detsamma gäller återläggning efter reparation.

Fastighet

Med fastighet menar vi både tomt och byggnad.

Byggnadsdel

Med byggnadsdel menar vi var och en av de installationer, ytbe- klädnader, tillbehör etc som är uppräknade i avsnittet E.2.3. *Värderingsregler*, Tabell för åldersavdrag. Vid skada på målning, tapeter samt annan väggbeklädnad eller golvmattor räknas målningen etc i varje rum som en byggnadsdel.

Marknadsvärde

Marknadsvärdet är det pris som mest sannolikt kan erhållas vid försäljning på den allmänna marknaden.

E.2.2. Ersättningsalternativ

En skadad byggnad kan ersättas enligt följande alternativ:

- Byggnaden återställs
- Annan byggnad uppförs
- Byggnaden återställs inte

Tidsfristen ”inom två år” enligt Byggnaden återställs, Annan byggnad uppförs och Byggnaden återställs inte börjar från den tidpunkt du fick kännedom om skadan.

Byggnaden återställs

Vid återställande som slutförs inom två år värderas skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa den skadade byggnaden med rationella metoder och material. Härifrån görs alltid avdrag för berörda byggnadsdelars ålder, se nästa sida under Tabell för åldersavdrag. Dessutom kan avdrag göras för:

- uppenbart eftersatt underhåll,
- onormalt slitage.

Detta gäller även del av byggnad som inte anges i *Tabell för åldersavdrag*.

Begränsning

Kostnader för att återställa konstnärlig utsmyckning ersätts inte.

Annan byggnad uppförs

Om du inom två år uppför annan byggnad för samma ändamål på fastigheten värderas skadan enligt Byggnaden återställs, se ovan, men med åldersavdrag enligt tabellen utan friår och utan begränsning av avdragets storlek. Skadan värderas:

- högst till kostnad för ersättningsbyggnad av samma eller motsvarande standard som den skadade byggnaden *och*
- lägst till det belopp som svarar mot skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Om fastighetens marknadsvärde ökar till följd av att byggnaden flyttas görs avdrag för överskjutande marknadsvärdesökning.

Byggnaden återställs inte

Om du inte inom två år återställt den skadade byggnaden, gäller följande; Skadan värderas till det belopp som svarar mot skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

E.2.3. Värderingsregler

Åldersavdrag

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden (material och arbetskostnad) för varje byggnadsdel enligt Tabell för åldersavdrag. Åldersavdrag på kostnaden för friläggning och återläggning görs endast vid återställande av installation utomhus.

För alla skador, utom för sådana som ersätts enligt avsnittet F.2.7. *Skada på installationer och hushållsmaskiner*, begränsas avdraget till högst 80 procent på byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig. Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget högst 100 000 kronor.

En byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk och åldersavdrag görs enligt tabellen nedan. Tabellen tillämpas inte om det skulle leda till oskäligt resultat.

TABELL FÖR ÅLDERSAVDRAG

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag i procent per år med
Installationer för värme, vatten, avlopp, ventilation, centraldammsugning samt maskinell utrustning:		
• Rörsystem, vattenradiatorer och sanitetsgods (till exempel WC-stol, tvättställ och vattenburen golvvärme)	10	5
• Luft/luft värmepumpsanläggning	2	15
• Övriga värmepumpsanläggningar, värmeåtervinningssystem, solfångare, vindkraftverk, takvärme, elslingor i golv och hushållsmaskin inklusive spis	2	10
• Övriga installationer samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskin (till exempel värmepanna, varmvattenberedare och elradiatorer)	5	8
Köksinredning	15	5
Elinstallationer (kablar inklusive brytare och uttag)	25	5
Radio-, tv- och parabolantenn	5	8
Markiser och persienner	5	8
Larm	5	8
Målning	5	8
Tapeter och annan väggbeklädnad (inte våtrum)	5	8
Golvbeläggningar (inte våtrum)		
• Textila	5	8
• Plast, linoleum eller laminat	10	5
• Keramiska plattor, sten eller massivt trä	25	5
• Lamellträ och ytbehandling av trägolv	15	5
Våtrumsbeklädnad		
• Golv- och väggmatta (trådsvetsad)	5	5
• Keramiska plattor inklusive tätskikt	5	5
• Övrigt golv- och väggbeklädnads-material samt målning i våtrum	2	10
Takbeläggning		
• Betong eller tegel	20	2
• Plåt	10	3
• Annat material	5	8
Skorsten		
• Stål eller plåt	5	8
• Annat material	20	2

E.2.4. Bestämmelser i specialfall

I det följande beskriver vi bestämmelser i några speciella situationer som inte täcks av reglerna ovan.

Om marknadsvärdet har sjunkit

En byggnads marknadsvärde kan sjunka på grund av ålder och/eller slitage. Om marknadsvärdet omedelbart före skadan var lägre än 50 procent av marknadsvärdet för en ny motsvarande byggnad av samma standard värderas skadan till det belopp som svarar mot skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Reparation i samband med underhåll

Om reparation kan göras utan väsentlig olägenhet i samband med normalt underhåll, värderas skadan till uppskattad del av underhållskostnaden.

Återställandet hindras av lag eller myndighets föreskrift

Om du väljer ersättningsalternativ Byggnaden återställs eller Annan byggnad uppförs enligt ovan och återställandet hindras på grund av lag eller genom myndighets föreskrift gäller följande:

- Återställningstiden förlängs till högst fem år.
- Du har rätt att uppföra eller anskaffa byggnad för samma ändamål på annan plats.

I dessa fall värderas skadan på samma sätt som enligt Byggnaden återställs respektive Annan byggnad uppförs, dock:

- högst till den faktiskt nedlagda kostnaden och
- lägst till det belopp den skulle värderas till enligt *Byggnaden återställs inte*.

Får hindret till följd att de kvarstående byggnadsdelarna förlorar i värde, gäller försäkringen också för denna förlust – även om annan byggnad inte anskaffas eller uppförs.

Fördyring

Fördyras återställandet på grund av myndighets föreskrifter om hur en byggnad ska utföras betalas även denna fördyring enligt följande:

FÖRDYRING TILL FÖLJD AV MYNDIGHETS FÖRESKRIFT	
Gällande	Beloppsbegränsning, kr
Extra värmeisolering	Ingen
Handikappanpassning	Ingen
Övriga åtgärder	100 000

Dispens: Om återställande hindras eller fördyras på grund av lag eller genom föreskrift från myndighet ska du, om vi begär det, på vår bekostnad begära dispens och överklaga myndighetens beslut.

E.3. VÄRDERING AV SKADA PÅ TOMTMARK

E.3.1. Ersättningsalternativ

När tomtmark skadas finns följande ersättningsalternativ:

- Tomtmarken återställs.
- Annan tomtmark anskaffas.
- Tomtmarken återställs inte.

Tidsfristen ”inom två år” enligt Tomtmarken återställs och Annan tomtmark anskaffas börjar från den tidpunkt du fick kännedom om skadan.

Tomtmarken återställs

Vid återställande av tomtmark inom två år värderas skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa tomten med rationella metoder och material. Skada på växtlighet värderas till kostnaden för nyplantering, för buskar och träd dock endast med kostnaden för plantor som normalt saluförs i Sverige.

Annan tomtmark anskaffas

Om du inom två år anskaffar annan likvärdig tomtmark för samma ändamål, värderas skadan till anskaffningskostnaden minskat med den skadade tomtmarkens värde efter skadan.

Har den anskaffade tomtmarken högre värde på grund av ökad areal, förbättrat läge eller annan omständighet görs avdrag för detta.

Tomtmarken återställs inte

Om tomtmark inte återställs eller annan tomtmark inte anskaffas värderas skadan till skillnaden mellan den skadade tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

E.4. VÄRDERING AV SKADA PÅ LÖSEGENDOM

E.4.1. Grundläggande bestämmelser

- Vid skada får du ersättning endast om du kan styrka innehavet och värdet av det skadade eller förlorade föremålet. Kostnader du haft för att verifiera, styrka eller framställa krav ersätts inte.
- Värderingen av en skada görs med utgångspunkt från prisläget vid den tidpunkt när du tidigast kan bestämma ditt ersättningsanspråk, dock senast två månader från skadedagen.
- Kan skadad egendom repareras värderas skadan till den reparationskostnad som är rimlig (för hushållsmaskin, se avsnittet E.4.2. Värderingsgrupper, Värderingsgrupp 3). Reparationskostnaden får aldrig överstiga värdet på skadad egendom enligt värderingsreglerna.

Värdering sker utan hänsyn till affektionsvärde, det vill säga utan hänsyn till dina personliga känslor för föremålet.

E.4.2. Värderingsgrupper

Löseegendomen har ur värderings- och ersättningssynpunkt delats upp i fyra olika värderingsgrupper. Hur löseegendomen värderas beror på vilken värderingsgrupp föremålet tillhör.

Värderingsgrupp 1

Värderingsgrupp 1 består av:

- böcker,
- antikviteter,
- konstverk och konstföremål,
- vinylskivor,
- föremål ur värderingsgrupp 4 som ingår i samlingar eller har allmänt samlarvärde.

Skadan värderas till vad det i den allmänna handeln (till exempel butiker, auktioner och internet) kostar att köpa likvärdig egendom i sådant skick den hade vid skadetillfället. Finns inte likvärdig egendom att köpa i begagnat skick värderas egendomen till vad den sannolikt skulle ha kostat om den funnits. Samlingar värderas i sin helhet.

Värderingsgrupp 2

Värderingsgrupp 2 består av föremål som du själv har gjort för ditt personliga bruk, till exempel fotografier, filminspelningar, hemsydda kläder, hemlagad mat och modeller.

Skadan värderas till återanskaffningskostnaden för råmaterialet. Värdet av eget arbete du lagt ned ersätts inte.

Värderingsgrupp 3

Värderingsgrupp 3 består av hushållsmaskiner (se avsnittet F.2.7. Skada på installationer och hushållsmaskiner).

Skadan värderas till återställandekostnaden, det vill säga reparation när så kan ske eller i annat fall utbyte av det skadade föremålet.

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden med tio procent per år räknat för varje helt år som gått sedan hushållsmaskinen första gången togs i bruk. För de första två åren görs inget avdrag. För alla skador, utom sådana som ersätts genom avsnittet F.2.7. Skada på installationer och hushållsmaskiner, är avdraget begränsat till 80 procent.

Återställer du inte hushållsmaskinen tillämpas avdraget från och med det år maskinen första gången togs i bruk.

Värderingsgrupp 4

Värderingsgrupp 4 består av alla andra föremål än de som ingår i värderingsgrupperna 1-3.

Egendomen värderas och ersätts med hänsyn till värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Förutsättning för nyprisersättning

Huvudregeln är att vi gör avdrag för ålder med mera, men

- om värdeminskningen är mindre än 1/3 av priset för ett nytt likvärdigt föremål och
- du återanskaffar motsvarande föremål inom sex månader från vårt besked lämnar vi ersättning med dagens nypris.

Om du har rätt till nyprisersättning men väljer att inte återanskaffa egendomen får du ersättning med 70 procent av dagens nypris.

Tabell för ersättning

Vid värdering tillämpar vi nedanstående tabell. Den visar hur stor procentuell ersättning du kan få för vissa typer av egendom. Tabellen tillämpas inte om det leder till oskäligt resultat.

ERSÄTTNING I PROCENT AV NYPRISET						
Föremål	Ålder 0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Klockor	100	85	75	65	55	40
Cyklar	100	85	65	55	45	40
Glasögon	100	85	65	50	40	30
Skid- och golfutrustning	100	85	65	50	40	20
Cd-skivor, dvd-skivor, dvd-filmer, tv-spel	50	50	50	50	40	30
Kameror	100	75	65	50	40	30
Radio, stereo, tv	100	75	65	50	40	30
Videobandspelare, dvd-spelare, videokameror	100	75	65	50	40	30
Digitalkameror, digitala videokameror, GPS	100	65	55	40	30	20

Efter sex år görs en individuell värdering av egendomen. Åldersavdrag kan inte göras med mer än 80 procent om egendomen var funktionsduglig vid skadetillfället.

F Egendomsskador

Här följer en redogörelse för vilka egendomsskador som täcks av din försäkring och de undantag som finns.

F.1. STÖLD OCH SKADEGÖRELSE

F.1.1. Stöld av byggnad eller tomtmark

Försäkringen gäller

För stöld av byggnad eller tomtmark om stölden förövats av någon som inte haft tillåtelse att vistas på den försäkrade fastigheten.

F.1.2. Skadegörelse

Försäkringen gäller

När någon som inte haft tillåtelse att vistas på den försäkrade fastigheten uppsåtligt har skadat:

- byggnad,
- tomtmark,
- lösegendom inomhus,
- brygga eller uthus på annans mark.

Särskilda aktsamhetskrav

De särskilda aktsamhetskraven i avsnitt *F.1.4. Stöld i bostad* tillämpas även vid skadegörelse enligt detta avsnitt.

F.1.3. Stöld eller skadegörelse vid rån, väskryckning eller överfall

Försäkringen gäller

För stöld av eller skadegörelse på egendom i samband med att du har blivit utsatt för rån, väskryckning (då egendomen med våld har ryckts ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart har uppfattat stölden) eller överfall.

F.1.4. Stöld i bostad

Definition

Med bostad avser vi:

- lägenhet i flerfamiljshus,
- villa.

Till bostad hör sådant utrymme som är sammanbyggt med villan och har direkt dörrförbindelse med bostaden. Fristående garage, uthus och liknande samt källar-, vinds- och annat förrådsutrymme som inte har dörrförbindelse med lägenheten/villan räknas däremot inte som bostad.

Försäkringen gäller

- för stöld i bostad som utförts av någon som olovligt har tagit sig in. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller försäkringen endast om han har använt tvång eller hot för att komma in,
- för kostnad för låsbyte i din bostad på försäkringsstället om du förlorat nyckeln vid skada som kan ersättas enligt avsnitt *F. Egendomsskador* eller enligt någon av de tilläggsförsäkringar i avsnitt K som anges i ditt försäkringsbrev.

Begränsning

Kostnaden ersätts endast:

- om det är sannolikt att gärningsmannen kan spåra vart nyckeln går,
- om du inte kan få ersättning från annat håll, till exempel genom hyresvärd.

Försäkringen gäller inte

Om stölden utförts av någon med en nyckel som han har haft tillåtelse att inneha.

SÄRSKILDA AKTSAMHETSKRAV	
Dörrar	Alla ytterdörrar ska vara låsta. Altan-, terrass- och balkongdörrar ska vara låsta eller stängda och reglade inifrån.
Fönster	Alla fönster ska vara låsta eller stängda och reglade inifrån om inte någon är hemma och har tillsyn över bostaden.
Nyckel	Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av bostaden.
Låsbyte	Har du anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckel till bostaden måste du omedelbart byta lås.

Notera: De aktsamhetskrav som anger att bostaden ska vara låst samt att fönster ska vara stängda och reglade är mycket viktiga. Har du inte följt våra aktsamhetskrav kan ersättningen sättas ned.

Nedsättning

Nedsättningens storlek kan påverkas av bland annat:

- om det finns egendom till högt värde i bostaden,
- om dyrbar egendom är placerad på ett för tjuven lättillgängligt sätt,
- bostadens geografiska belägenhet – storstad, tätort, landsbygd.

Följande tabell visar hur ersättningen kan sättas ned i olika situationer då aktsamhetskraven inte har uppfyllts:

NEDSÄTTNING DÅ AKTSAMHETSKRAV INTE UPPFYLLTS	
Om du har varit hemma och haft rimlig tillsyn över bostaden.	Ingen nedsättning
Om du har varit hemma, men möjlighet till tillsyn har saknats. <i>Exempel:</i> Om du har sovit.	Eventuellt 25% nedsättning
Om du har lämnat bostaden för normal bortavaro. <i>Exempel:</i> Om du har gått till arbetet, skolan, vänner etc.	Vanligtvis 25% nedsättning
Om du har lämnat bostaden för längre tid eller om aktsamhetskravet allvarligt har åsidosatts. <i>Exempel:</i> Vid upprepad försummelse.	Högre nedsättning än ovan. Du kan då till och med bli utan ersättning.

Notera: Övriga bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning.*

F.1.5. Stöld i gemensamhetsutrymme

Definition

Med gemensamhetsutrymme avses utrymme som fler än du och ditt hushåll disponerar och har nyckel till, till exempel tvättstuga, cykelrum eller klassrum.

Försäkringen gäller

För stöld av eller skadegörelse på egendom i gemensamhetsutrymme om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Försäkringen gäller inte

För pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

F.1.6 Stöld av egendom som har lämnats till näringsidkare

Försäkringen gäller

För stöld av eller skadegörelse på egendom som har lämnats till näringsidkare för förvaring, reparation eller annan åtgärd, om gärningsmannen har brutit sig in med våld.

Försäkringen gäller inte

För stöld av egendom som har lämnats för transport.

Notera: Vissa skador kan dock ersättas enligt avsnittet *F.1.10. Stöld av medförd egendom.*

F.1.7. Stöld av egendom förvarad i annan lokal (till exempel källar-/vindsutrymme)

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av eller skadegörelse på egendom som förvaras i annan lokal än:

- i bostad,
- i gemensamhetsutrymme,
- hos näringsidkare.

Notera: Egendom som förvaras i hotell- eller pensionsrum ersätts endast när du är på resa, se avsnittet *J.2.2. Utökat stöldskydd.*

Försäkringen gäller inte

För pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

Särskilda aktsamhetskrav

- Lokalen ska vara låst och i övrigt beskaffad på ett sådant sätt att en utomstående endast med avsevärd svårighet kan ta sig in utan att använda våld.
- Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av lokalen. Bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning.*

F.1.8. Stöld ur stöldskyddsskåp

Definition

Stöldskyddsskåpet ska vara godkänt av oss eller finnas med i Svenska Stöldskyddsföreningens förteckning över certifierade stöldskyddsskåp. Svenska Stöldskyddsföreningen, tel 08-783 75 33, www.ssf.nu.

Notera: Vanliga förvaringsskåp på arbetsplatser, badhus, järnvägsstationer och liknande är i regel inte stöldskyddsskåp.

Försäkringen gäller

För stöld av eller skadegörelse på egendom i stöldskyddsskåp när gärningsmannen brutit upp skåpet med våld.

F.1.9. Stöld ur bil

Försäkringen gäller

För stöld ur bil. Ersättning lämnas med högst 3 000 kronor.

Försäkringen gäller inte

För pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

Notera: Du har ett bättre försäkringsskydd när du tar med dig egendom utanför bostaden eller är på resa. Se avsnitten *F.1.10. Stöld av medförd egendom* och *J.2.2. Utökat stöldskydd.*

Särskilt aktsamhetskrav

Bilen ska vara låst när du lämnar den. Bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

F.1.10. Stöld av medförd egendom

Definition

Med medförd egendom menar vi egendom som du tar med dig utanför bostaden. Egendomen anses inte medförd om du lämnar kvar den i bil, båt eller vid flygplats, järnvägsstation och liknande, om det inte är för en kortare tidsperiod.

Försäkringen gäller

För stöld av egendom som du medför utanför bostaden och för incheckad eller polletterad egendom i samband med resa.

Begränsning

För pengar och värdehandlingar gäller försäkringen endast när egendomen förvaras i utrymme på arbetsplatsen under tid då du är på arbetet.

Försäkringen gäller inte för

- egendom som är kvarglömd, borttappad eller förlagd även om den senare blivit stulen,
- stöldbegärlig egendom som lämnats kvar i bil, båt, husvagn eller annat släpfordon,
- cykel, se i stället avsnitt *F.1.11. Stöld av eller skadegörelse på cykel eller barnvagn*,
- stöldbegärlig egendom som förvarats i polletterad eller incheckad resväska,
- stöldbegärlig egendom som du har medfört till sjukhus när du har varit intagen för vård.

Notera: Du har ett bättre försäkringsskydd när du är på resa.

Se avsnittet *J.2.2. Utökat stöldskydd*.

SÄRSKILDA AKTSAMHETSKRAV	
Gällande	Att följa
Generellt	Du ska vara särskilt aktsam med värdefull egendom men även anpassa ditt handlande till platsen där du befinner dig och vilka möjligheter du har att upptäcka och förhindra stöld.
Arbetsplats	Pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom ska alltid vara inlåsta i skåp, skrivbordslåda eller liknande utrymme. Nyckeln får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av låst utrymme.
Ur bil eller annat fordon	Fordonet ska vara låst när du lämnar det.

Nedsättning

Har du inte följt våra aktsamhetskrav rörande egendom som medförs utanför bostaden kan ersättningen sättas ned.

- Vanligtvis blir nedsättningen 50 procent.
- Vid upprepad eller allvarlig försummelse (till exempel åsidosättande av aktsamhetskravet för pengar på arbetsplatsen) kan du bli utan ersättning.
- Har oaktsamheten varit liten blir det vanligtvis ingen nedsättning.

Notera: Övriga bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

F.1.11. Stöld av eller skadegörelse på cykel eller barnvagn

Försäkringen gäller

För stöld av eller skadegörelse på:

- cykel,
- barnvagn.

Särskilt aktsamhetskrav för cykel

Cykeln ska vara låst med ett av oss godkänt lås eller som finns med i Svenska Stöldskyddsföreningens förteckning över certifierade cykellås. Svenska Stöldskyddsföreningen, tel 08-783 75 33, www.ssf.nu.

Nedsättning

Har du inte följt aktsamhetskravet kan ersättningen sättas ned. Storleken på nedsättningen beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Om cykeln har varit:

- olåst blir du vanligtvis utan ersättning,
- låst, men inte med godkänt lås, blir det vanligtvis nedsättning med 50 procent.

Notera: Övriga bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

Särskild självrisk för cykel

Självrisken är 25 procent av skadebeloppet, men lägst grundsjälvrisken eller den förhöjda självrisken.

F.2. ANDRA EGENDOMSSKADOR ÄN STÖLDSKADOR

F.2.1. Brand och liknande

Försäkringen gäller för

- skada genom eld som kommit lös,
- skada genom explosion,
- skada genom blixtnedslag,
- plötslig skada av sot,
- skada av frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast.

Försäkringen gäller inte för

- explosionsskada vid sprängningsarbete,
- skada genom sot från levande ljus,
- skada som består i enbart glöd- eller svedskada.

F.2.2. Läckage

Försäkringen gäller

För skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från:

- ledningssystem för vatten, värme eller avlopp (spillvatten),
- anordning ansluten till ovan angivna system, till exempel tvättställ, disk- eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank och simbassäng,
- invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning),
- badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus som har golvbrunn och som är byggt enligt de bygg- och branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället,
- kyl eller fryser vid fel på dessa eller vid strömavbrott,
- vattensäng och akvarium; även skada på fiskar och växter ersätts,
- oljefylld radiator samt brandsläckare.

Med byggregler avser vi Boverkets byggregler:

- Boverket, tel 0455-35 30 00, www.boverket.se

Med branschregler avser vi följande organisationers regler:

- AB Svensk våtrumskontroll, GVK tel 08-702 30 90, www.gvk.se
- Byggkeramikrådet, BKR, tel 08-641 21 25, www.bkr.se
- VVS-företagen, tel 08-762 75 00, www.vvsforetagen.se

Försäkringen gäller inte för

- skada på ytskikt och tätskikt och dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar som läcker och har orsakat skada. Vid läckage genom ytskikt och tätskikt ser vi hela våtutrymmet (väggar och golv) som en enhet,
- skada genom utströmning från dränerings- och dagvattensystem eller stuprör (annat än som sägs ovan),
- skada genom att vatten vid regn, snösmältning eller högvatten kommit ut ur avloppsbrunn eller avloppsledning, se dock avsnittet F.2.3. Översvämning,
- skada på den installation eller anordning som läckt, se dock avsnittet F.2.7. Skada på installationer och hushållsmaskiner,
- kostnaden för den utströmmade vätskan.

Särskilt aktsamhetskrav

Du ska vidta åtgärder så att vattenledningar och anslutna anordningar inte fryser sönder. När bostaden lämnas obebod ska du stänga av och tömma vattensystemet. Hålls huset uppvärmt ska du låta innetemperaturen vara minst 15°C, antifrysbehandla behållare där vatten finns kvar och ha bostaden under regelbunden tillsyn.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet M.8. Nedsättning av försäkringsersättning.

Särskild självrisk

Tabellen nedan visar självrisken på byggnad vid läckageskada. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

SJÄLVRISK PÅ BYGGNAD VID LÄCKAGESKADA	
Orsak	Självrisk
Frysning	10 % av skadebeloppet, lägst 3 000 kr och högst 10 000 kr
Annan anledning	3 000 kr

F.2.3. Översvämning

Försäkringen gäller för

Skada på byggnad och lösegendom när:

- vatten strömmar från markytan direkt in i huset genom ventil, fönster eller dörröppning *eller*
- vatten tränger upp ur avloppsledning inomhus *och detta beror på:*
  - skyfall (regn med en intensitet av minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn),
  - snösmältning,
  - stigande sjö eller vattendrag.

Försäkringen gäller inte för

- skada på simbassäng, båthus, sjöbod, badhytt eller växthus,
- skada på egendom som förvaras i båthus, sjöbod, badhytt eller växthus,
- skada orsakad direkt eller indirekt av damm som brustit, se dock avsnittet F.2.4 Dammbrott.

Särskild självrisk

Självrisken är 10 procent av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor vid skada på byggnad samt vid skada på uthus. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

F.2.4. Dammbrott

Försäkringen gäller för

Skada till följd av dammbrott.

Begränsning

Vid skada som direkt eller indirekt orsakas av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion lämnas endast ersättning enligt följande tabell:

ERSÄTTNING VID SKADA ORSAKAD AV DAMMBROTT	
Typ av egendom	Högsta ersättning, kr
Bostadshus för permanentboende	70 000
Löseegendom i permanentboende	30 000

Särskild självrisk

Självriskan är 10 procent av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor vid skada på byggnad, tomtmark och uthus på annans mark. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

F.2.5. Markrörelser

Försäkringen gäller för

Skada orsakad av:

- jordskalv (minst 4 enligt Richterskalan),
- jordskred, jordras eller bergras,
- lavin,
- vulkanutbrott.

Begränsning

Sprickor i byggnad ersätts endast om de avsevärt minskar funktionsdugligheten.

Försäkringen gäller inte för

Skada på:

- byggnad orsakad av sättning i mark eller grund,
- byggnad, tomtmark eller uthus på annans mark om jordskred, jordras, bergras eller lavin orsakats av
  - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spointningsarbete,
  - gruvdrift eller uppläggning av jord eller stenmassor,
  - vatten- eller vågerosion.

F.2.6. Storm, hagel och snötryck

Försäkringen gäller för

Skada på:

- byggnad och uthus på annans mark som orsakats av:
  - storm (minst 21 meter per sekund).

Begränsning: Revetering, puts och skorstensbeklädnad ersätts endast om den skadats av föremål som blåst omkull eller ryckts loss av storm.

- flaggstång eller träd som blåser omkull vid lägre vindstyrka,
- hagel.

- löseegendom inomhus som är en oundviklig följd av att byggnaden där egendomen finns skadats av storm, hagel eller av flaggstång eller träd som blåser omkull vid lägre vindstyrka,
- bostadshus och löseegendom däri som orsakats av att yttertak på bostadshus bryter samman och/eller dess bärande stomme knäcks av snötryck.

Försäkringen gäller inte för

Skada:

- på simbassäng, växthus, båthus, sjöbod eller badhytt,
- på egendom som förvaras i växthus, båthus, sjöbod eller badhytt,
- som består i eller har orsakats av att altantak, balkongtak eller liknande tak brutit samman och/eller dess bärande stomme knäckts av snötryck,
- som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

Särskild aktsamhetskrav

Du ska förebygga och förhindra skada av snötryck genom att se till att taket blir skottat om snömängden blir hotande stor.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet M.8. *Nedsättning av försäkringsersättning.*

F.2.7. Skada på installationer och hushållsmaskiner

Definition

Med hushållsmaskin menar vi maskin för:

- klädvård, disk eller städning,
- förvaring eller tillagning av livsmedel,
- lufttning, luftfuktning eller avfuktning.

Försäkringen gäller för

Skada på

- hushållsmaskin,
- maskinell utrustning till simbassäng eller brunn,
- installation för vatten, värme, avlopp (spillvatten), ventilation, gas eller elektricitet. Installationen ska tillhöra dig och vara avsedd för de byggnader som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller inte för

- Skada på installation inom huset, som är äldre än 15 år, om orsaken är korrosion eller annan åldersförändring,
- skada på elvärmeslingor i golv i badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus som har golvbrunn,
- skada orsakad av korrosion eller annan åldersförändring utanför eller utanpå huset,
- skada på simbassäng eller brunn,
- skada på belysningsarmatur, dränerings- och dagvattenssystem, tak, takränna, stuprör, skorsten, murverk eller kakelugn,
- skada som uppstår direkt eller indirekt genom sprängningsarbete, översvämning eller vatten som trängt in i huset, se dock avsnittet *F.2.3. Översvämning*,
- kostnad för upptining eller rensning av ledning,
- skada som inte inverkar på installationens eller hushållsapparatus funktion utan enbart består i skönhetsfel.

Särskild självrisk vid frysning

Vid skada orsakad av frysning är självriskan på byggnadstillbehör 10 procent av skadebeloppet, lägst 3 000 kronor och högst 10 000 kronor. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

F.2.8. Livsmedel i kyl och frys

Försäkringen gäller

För skada på livsmedel i kyl och frys som orsakats av temperaturförändring vid strömavbrott eller fel på kylen eller frysen.

F.2.9. Skada orsakad av fordon

Försäkringen gäller för

- skada på eller förlust av lösegendom genom trafikolycka eller haveri med bil, båt, tåg, flygplan, cykel eller annat fordon,
- skada på byggnad vid trafikolycka med fordon som omfattas av trafikskadelagen,
- skada orsakad av att flygplan eller annat luftfartyg störtar eller att delar från dessa faller ned.

Försäkringen gäller inte för

- skada på lösegendom i samband med deltagande i idrottstävling eller träning som professionell idrottsutövare. Med professionell idrottsutövare menas att minst ett prisbasbelopp av den förvärvsmässiga inkomsten under det år som skadan inträffade, kommer från den idrott som utövas,
- skada på byggnad till den del skadan är ersättningsbar genom trafikförsäkringen.

F.2.10. Skada på glasrutor

Försäkringen gäller

När rutor av glas eller plast i såväl fönster som dörrar i huset har gått sönder.

Försäkringen gäller inte för

- skada på isolerglas som endast består i att rutorna blivit otäta,
- skada på glas i växthus,
- skada som har uppstått genom byggnads- eller sprängningsarbete.

F.2.11. Skada orsakad av vilda djur

Försäkringen gäller

För skada på byggnad och lösegendom orsakad av vilda djur som tagit sig in i bostaden.

Försäkringen gäller inte för

- skada orsakad av råttor och möss,
- skada orsakad av andra insekter än bin och getingar.

F.2.12. Hus under uppförande, om- eller tillbyggnad

Försäkringen gäller

På samma sätt som försäkringen gäller för byggnad gäller den också för arbetsbodar, verktyg och material som är avsett att ingå i huset under den tid det är under uppförande, om- eller tillbyggnad. Förutsättningen är att du själv ska äga huset när det är färdigbyggt.

Om din försäkring omfattar lösegendom och lösegendom förvaras i annan bostad under byggnadstiden gäller försäkringen med högst försäkringsbeloppet, alternativt fullvärde om det anges på försäkringsbrevet, även på den adressen.

Begränsningar

- Vid stöld av verktyg och material gäller försäkringen endast om egendomen förvaras i låst utrymme och gärningsmannen har brutit sig in med våld.
- Försäkringen gäller inte för skada enligt avsnitten *F.2.2. Läckage* eller *F.2.7. Skada på installationer och hushållsmaskiner*, innan rörsystemen har provats och godkänts.

Försäkringen gäller inte för

- stormskada på verktyg och material som finns utomhus,
- skadegörelse på arbetsbodar, verktyg och material.

Ansvarsförsäkring

Ansvarsförsäkringen gäller också för dig som byggherre när du utför byggnadsarbete för egen räkning.

Referens: avsnittet *G. Ansvarsförsäkring*.

Särskild självrisk

För skada orsakad enligt avsnittet *F.2.6. Storm, hagel och snötryck*, är självrisken 4 000 kronor, om huset inte hunnit få hela och täta väggar och tak. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

F.2.13. Merutgifter och hyresbortfall

Försäkringen gäller

För merutgifter och hyresbortfall under längst ett år från skadedagen, när

- den bostad som anges i försäkringsbrevet *eller*
- den bostad som du avser att flytta till, enligt bindande avtal, blir helt eller delvis obrukbar till följd av sådan skada som omfattas av avsnitten *F. Egendomsskador* och *K.8 Allrisk Villabyggnad* om sådan finns tecknad. Ersättning betalas för nödvändiga och skäligen merutgifter. Avdrag görs för inbesparade utgifter, till exempel uppvärmning och belysning.

Notera: Vid bostadsbyte gäller försäkringen från avtalad inflyttningsdag.

Begränsning

Merutgifter ersätts endast om din försäkring gäller för lösegenom. För hyresbortfall får du ersättning med högst det belopp som du enligt lag är skyldig att minska hyran med.

F.2.14. Transportskada vid flyttning

Försäkringen gäller för

Skada genom plötslig och oförutsedd händelse under transport, det vill säga bilfärden, vid byte av ordinarie bostad. Flyttningen ska ske i egen regi.

Försäkringen gäller inte för

- skada vid flyttning utförd av transportföretag,
- skada genom skavning eller bristfällig/olämplig emballering,
- skada som kan ersättas genom annan försäkring,
- stöld.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 175 000 kronor.

F.3. MILJÖSKADA

F.3.1. Oljeskada på tomtmark

Definition

Med tomtmark avser vi – utöver den definition som anges under avsnittet *D.2.1. Definition* – även grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö eller annat vattenområde.

Försäkringen gäller för

Skada på tomtmark orsakad av olja som oberäknat strömmat ut ur den till bostadshuset för uppvärmning anslutna oljetanken. Vid sådan skada gäller försäkringen även för förlusten av oljan.

Försäkringen gäller inte för

- skada på den tank varifrån utströmningen skett, se dock avsnittet *F.2.7. Skada på installationer och hushållsmaskiner*,
- skada som är en följd av normalt och beräknat spill,
- skada som kan ersättas genom avsnitten *F.2. Andra egendomsskador än stöldskador*, *G. Ansvarsförsäkring* eller enligt reglerna i trafikskadelagen.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för oljeskada på tomtmark är – med ändring av vad som anges i avsnittet i *D.2.1. Definition* – 570 000 kronor.

G Ansvarsförsäkring

Detta avsnitt beskriver hur försäkringen gäller om du krävs på skadestånd.

G.1. FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

För dig som privatperson och alltså inte för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

Försäkringen gäller när någon, som inte omfattas av samma försäkring som du, kräver att du ska betala skadestånd för en person- eller sakskada som

- kan omfattas av försäkringen,
- överstiger självriskens och
- som du orsakat under försäkringstiden.

Begränsningar

Om du bara har din villa försäkrad omfattar försäkringen ansvar för dig endast som ägare till den försäkrade fastigheten.

När det gäller lantbruksfastighet omfattar försäkringen endast ansvar för dig som ägare till det bostadshus du bor i och inte de hus som är eller kan vara försäkrade i lantbruksförsäkringen.

G.2. FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE

- till den del du tagit på dig ansvar utöver gällande skadeståndsrätt,
- för skada på egendom som du har hyrt, lånat, bearbetat eller reparerat (beträffande hyrd bostad, se avsnitt *G.4. Skada på hyrd bostad*),
- för skada som du kan göras ansvarig för som ägare av annan fastighet eller som innehavare av annan tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet eller som ägare av lägenhet utomlands,
- för skada som du kan göras ansvarig för som ägare, brukare eller förare av:
  - motordrivet fordon då skadan uppkommit i följd av trafik med fordonet. Undantaget avser inte motordriven rullstol eller åkgräsklippare,
  - vatten- eller luftfarkost. Undantaget avser inte segelbräda, roddbåt och kanot,
- för skada som uppstått i samband med att du utfört straffbar uppsåtlig gärning.

G.3. BARN UNDER FYRA ÅR

Barn under fyra år kan enligt svensk skadeståndsrätt normalt inte bli skadeståndsskyldiga. Försäkringen gäller dock för skada som orsakas av barn under fyra år om skadeståndsskyldighet skulle anses föreligga för ett äldre barn i samma situation.

Begränsning

Detta gäller bara i den mån skadan inte kan ersättas av någon annan.

G.4. SKADA PÅ HYRD BOSTAD

För skada på bostad som du hyrt eller lånat gäller försäkringen på följande sätt. Försäkringen omfattar skador på byggnaden om skadan uppstått genom:

- brand eller explosion,
- utströmning från:
  - ledningssystem,
  - kyl- eller frysanläggning,
  - akvarium eller vattensäng.

Har skadan uppstått på annat sätt omfattar försäkringen endast skada på:

- vatten- och avloppssystem,
- sanitetsgods,
- glas i fönster och dörrar,
- kyl-, och frysskåp samt spis, torktumlare, disk- och tvättmaskin,
- maskinella anordningar i tvättstuga utanför bostaden.

Notera: För skador på hyrd eller lånad bostad och hotellrum när du är på resa, se avsnitt *J.3.1. Ansvar*.

Begränsning

Försäkringen gäller inte för skada på grund av slitage eller vanvård.

G.5. DINA ÅTGÄRDER

Om du krävs på skadestånd ska du anmäla kravet till oss så snart som möjligt. Om du utan vår tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsbelopp eller betalar ersättning är detta inte bindande för oss.

Blir du stämd eller blir det rättegång ska du genast underrätta oss om det och följa våra anvisningar, annars blir domen inte bindande för oss.

G.6. VÅRA ÅTGÄRDER

Om du krävs på ersättning för en skada som överstiger grundsjälvriskens och omfattas av försäkringen:

- utreder vi om du är skadeståndsskyldig,
- förhandlar vi med den som kräver skadestånd,
- för vi din talan vid rättegång och svarar i så fall också för rättegångskostnaderna,
- betalar vi det skadestånd som du är skyldig att betala.

G.7. HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP

Vid varje skadetillfälle betalar vi högst 5 000 000 kronor. Detta gäller även om:

- flera av dem som försäkringen gäller för är skadeståndsskyldiga,
- flera skador har uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

H Rättsskyddsförsäkring

H.1. ALLMÄNT

H.1.1. Försäkringen gäller

För att försäkringen ska gälla krävs att:

- tvisten omfattas av försäkringen, se avsnittet *H.2. Tvist*,
- du företräds av ett ombud i tvisten, se avsnittet *H.3. Ombud*.

Begränsning

Om du bara har din villa försäkrad omfattar försäkringen rättsskydd bara för dig som ägare till den försäkrade fastigheten.

När det gäller lantbruksfastighet omfattar försäkringen rättsskydd bara för dig som ägare till det bostadshus du bor i och inte de hus som är eller kan vara försäkrade i lantbruksförsäkringen.

H.1.2. Var försäkringen gäller

Du kan få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat:

- inom Norden,
- utom Norden när du varit på resa och tvisten gäller dig i din egenskap av resenär.

Försäkringen gäller även för dig som förare eller brukare av motorfordon, husvagn eller annat släpfordon, fritidsbåt eller segelbräda som du tillfälligt lånat eller hyrt på din resa utanför Norden. Rättsskyddet gäller då även för sådana brottmål som anges i de allmänna motorfordons- respektive båträttsskyddsvillkoren.

H.1.3. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig i egenskap av privatperson.

H.1.4. När du ska ha haft försäkring

- Rättsskydd kan beviljas om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och har gällt under en sammanhängande tid av två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss – om du tidigare har haft samma slags försäkring i annat bolag så får du tillgodoräkna dig den.
- Rättsskydd kan beviljas för tvist som uppkommer innan försäkringen varit gällande i två år om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.
- Om din försäkring upphört på grund av att försäkringsbehovet upphört kan du ändå beviljas rättsskydd under förutsättning att försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

H.1.5. Preskription

Preskriptionstiden börjar löpa från den tidpunkt du anlitar ombud, se även avsnittet *M.11. Preskription*.

H.1.6. Återkrav

I den mån ersättning lämnats genom försäkringen övertar vi din rätt att kräva ersättning från motparten.

H.2. TVIST

H.2.1. Försäkringen gäller

För tvist:

- som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen,
- som kan prövas av fastighetsdomstol eller Statens VA-nämnd,
- i miljödomstol enligt 20 kap 2 § p.6 Miljöbalken.

Med tvist avses inte brottmål.

Begränsningar

- Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans än ovan (till exempel skiftesman, kronofogdemyndighet, arrende- eller hyresnämnd) betalas endast kostnader som har uppkommit efter sådan prövning.
- I tvist angående uppförande av byggnad betalas endast kostnader som uppkommer efter avtalad garantitids utgång. Denna begränsning gäller inte om entreprenören vägrar fullgöra sina kontraktsenliga skyldigheter efter slutbesiktning.

H.2.2. Försäkringen gäller inte

För tvist:

- som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3d § första stycket i rättegångsbalken, så kallat småmål, det vill säga tvister där värdet av vad som yrkas understiger ett halvt basbelopp. Beloppsbegränsningen gäller även tvist utomlands även om motsvarande bestämmelse saknas. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.
- med någon som du är eller har varit gift med, ingått registrerat partnerskap med eller varit sammanboende med enligt sambolagen. Försäkringen kan dock gälla för annan tvist än bodelningstvist eller tvist om äganderätt som uppkommer tidigast ett år efter det att äktenskapet eller sammanboendet upphörde och har sin orsak i en ny omständighet.
- som har något samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet,

- som gäller pantsättning, borgensåtagande eller liknande åtagande av dig till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet,
- som gäller ekonomiska åtgärder som för en privatperson är av ovanlig art eller omfattning,
- som gäller fordran eller anspråk som överlåtits på dig om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom,
- som gäller skadestånd eller annat anspråk mot dig på grund av gärning som leder till att du misstänks eller åtalas för brott som kräver uppsåt för straffbarhet,
- om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad,
- som gäller dig som ägare eller delägare till annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet eller som bostadsrättsinnehavare,
- som gäller dig som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost (beträffande motorfordon, båt och segelbräda utomlands, se avsnittet *H.1. Allmänt*),
- angående så kallad timeshare (tidsdelat boende) eller liknande.

H.3. OMBUD

H.3.1. Inledning

För att försäkringen ska gälla måste du företrädas av ett ombud i tvisten.

H.3.2. Krav på ombud

Ombud ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som svensk lag ställer på ett ombud och vara:

1. advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå eller
2. annan person som uppfyller kravet på lämplighet.

Ombud, försäkrad och bolaget har rätt att, för sådant ombud som anges i punkt 2, begära rådgivande yttrande av lämpligheten enligt Försäkringsförbundets Prövningsförfarande beträffande ombuds lämplighet.

H.3.3. Prövning av arvode

Ombud enligt punkt 1 och bolaget har rätt att begära prövning i Ombudskostnadsnämnden rörande skäligheten av arvode och övriga kostnader. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Ombud enligt punkt 2 har rätt att begära prövning i Försäkringsförbundets nämnd för rättskyddsfrågor rörande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

H.3.4. Tvist utomlands

I tvist eller mål som handläggs utomlands måste ombudet även uppfylla motsvarande krav som det landets lag ställer på ombud.

H.4. KOSTNADER

H.4.1. Försäkringen gäller

Du kan få ersättning för följande kostnader om de är nödvändiga och skäliga och du inte kan få dem betalda av motparten:

- Ombuds arvode och omkostnader. Arvode lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen.
- Kostnader för utredning före rättegång, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
- Kostnader för bevisning i rättegång och skiljemannaförfarande.
- Kostnader för medling enligt 42 kap 17 § i rättegångsbalken.
- Expeditionskostnader i domstol.
- Rättegångskostnader som du har ålagts att betala till motpart eller staten efter prövning av tvisten.
- Rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

Begränsningar

- Om domstol har prövat ombudsarvodet i ärendet betalar vi högst utdömt arvode.
- Ersättning lämnas inte om du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten.
- Ersättning lämnas inte om skadestånd till dig får anses innefatta även kompensation för dina ombudskostnader.

H.4.2. Försäkringen gäller inte

För kostnader:

- för eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehålle eller andra omkostnader för dig eller annan försäkrad,
- för verkställighet av dom, beslut eller avtal,
- för merkostnader som uppstår om du anlitar flera ombud eller byter ombud,
- för ersättning till skiljemän,
- i sådan tvist där prövningen av tvisten kan vänta till dess annat liknande mål har avgjorts (så kallat pilotmål).

H.5. SJÄLVRISK, HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP OCH BETALNINGSGREGLER

H.5.1. Självrisk

Självrisken är 20 procent av kostnaderna, men lägst grundsjälvrisk eller den förhöjda självrisken.

H.5.2. Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje tvist högst 150 000 kronor. Endast en tvist anses föreligga om:

- du och annan försäkrad står på samma sida,
- flera tvister avser samma angelägenhet,
- yrkandena stödjer sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter,
- flera tvister, med en eller flera motparter, uppstår som direkt eller indirekt följd av fastighetsöverlåtelse.

Således kan en tvist anses föreligga även om yrkandena inte stödjer sig på samma rättsliga grund.

Om rättsskydd beviljas enligt den sista punkten i *H.1.4. När du ska ha haft försäkring*, tillämpas i stället den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gäller för motsvarande villahemförsäkring hos oss vid tiden för tvistens uppkomst.

H.5.3. Betalningsregel

Ersättning betalas till ditt eget ombud för dina egna ersättningsbara kostnader när ärendet slutredovisats till den del ersättningen inte har betalats till motparten efter verkställighet av dom eller liknande. Om du blir eller kan bli ersättningskyldig till flera, har vi rätt att fördela återstående försäkringsersättning.

H.5.4. Ersättning à conto

Ersättning à conto förutsätter särskild prövning. Vi åtar oss utbetalning högst en gång var sjätte månad.

H.6. OM VI INTE ÄR ÖVERENS

Du har rätt att vid tvist om tolkning av försäkringsvillkor för rättskyddsförsäkring begära prövning hos Försäkringsförbundets nämnd för rättskyddsfrågor. Ansökan om prövning i nämnden måste göras senast sex månader från det vi lämnat slutligt besked i ärendet.

I Överfallsskydd

Detta skydd har du om din villahemförsäkring gäller för lös-egendom.

I.1. FÖRSÄKRINGEN GÄLLER

För dig som privatperson. Försäkringen gäller om du själv har utsatts för:

- misshandel genom uppsåtligt fysiskt våld som inte är ringa.
- sexualbrott enligt 6 kap 1–2, 3 § 2 st och 4–6 §§ brottsbalken.

Ersättning lämnas med ett fast ersättningsbelopp. Utöver det fasta ersättningsbeloppet kan du få ersättning för tandskadekostnader, medicinsk invaliditet och dödsfallsersättning.

Om någon närstående till dig dödats genom mord eller dråp lämnar vi anhörigersättning med ett fast belopp.

I.2. FÖRSÄKRINGEN GÄLLER INTE

För skada som:

- har inträffat i, eller har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet,
- har inträffat på resa till eller från arbetet,
- är godkänd, eller kan godkännas som arbetsskada eller ersätas inom ramen för statligt personskadeskydd,
- du har tillfogats av någon som också omfattas av denna försäkring,
- du har tillfogats i samband med att du gjort dig skyldig till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller fängelse,
- du har tillfogats i samband med aktivt deltagande i slagsmål, gängbråk, upplopp och liknande.

I.3 AKTSAMHETSKRAV

Du ska agera så att du undviker att utsätta dig för risken att skadas. Du bör till exempel inte

- själv tillgripa våld eller hot om våld,
- ge dig in i situationer där bråk uppstått eller hotar att uppstå,
- uppträda provocerande i tal eller handling.

Observera att risken att skadas kan vara större om du själv eller människorna omkring dig är påverkade av alkohol eller andra berusningsmedel. Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet

M.8. Nedsättning av försäkringsersättning.

I.4. FAST ERSÄTTNINGSBELOPP

ERSÄTTNING VID ÖVERFALL LÄMNAS ENLIGT FÖLJANDE	
Brott	Ersättning, kr
Misshandel som inte är ringa	8 000
Misshandel med tillhyggen eller med upprepade sparkar mot liggande person eller misshandel i hemmet	12 000
Grov misshandel	30 000
Grov misshandel medförande livshotande skada	70 000
Våldtäkt	100 000
Våldtäkt mot barn under 15 år	150 000
Övriga sexualbrott enligt 6 kap 2, 3 § 2 st och 5-6 §§ brottsbalken	30 000

Ersättningen är schabloniserad och inkluderar kränkingsersättning, sveda och värk samt kostnader under akuttid.

Om du utsätts för upprepade brott av samma gärningsman, eller av en eller flera gärningsmän vid samma tillfälle, lämnas endast ett ersättningsbelopp.

I.5. TANDSKADA

Vid behov av tandläkarvård till följd av överfallet ersätts nödvändiga och skäliga kostnader för behandling som utförts av tandläkare och som omfattas av statligt tandvårdsstöd. För tandbehandling hos tandläkare som inte är ansluten till Försäkringskassan ersätter försäkringen den avgift du skulle ha haft om tandläkaren varit ansluten till Försäkringskassan.

Behandling och arvode skall ha godkänts av oss i förväg, akuta åtgärder undantagna. Ersättning lämnas för kostnader för behandling inom fem år från överfallet. Måste slutbehandlingen på grund av din ålder uppskjutas till senare tidpunkt, ersätts även kostnader för den uppskjutna behandlingen under förutsättning att vi innan du fyllt 25 år godkänt den uppskjutna behandlingen. Slutbehandlingen måste sedan ske innan du fyller 30 år. Ersättning lämnas endast för en slutbehandling per skada.

Med tandskada menas även skada på tandprotes som var på plats i munnen när den skadades.

I.6. INVALIDITETSERSÄTTNING

Försäkringen gäller för medicinsk invaliditet.

Med medicinsk invaliditet menas en för framtiden bestående nedsättning av kroppens totala rörelse- och funktionsförmåga. Bedömningen görs utifrån vad som objektivt kan fastställas och utan hänsyn till yrke och fritidssysselsättning. Som medicinsk invaliditet räknas även bestående värk, förlust av sinnesfunktion eller inre organ.

Försäkringen ersätter medicinsk invaliditet upp till en maximal ersättning om 15 prisbasbelopp för bestående men orsakade av överfallsskadan. Vid beräkningstillfället tillämpas gällande prisbasbelopp.

Den medicinska invaliditetsgraden beräknas med tillämpning av Försäkringsförbundets vid tidpunkten för beräkningen gällande tabellverk. Rätt till invaliditetsersättning föreligger när skadan är läkt, normalt tidigast ett år efter skadedagen.

Ersättningsbeloppet räknas fram genom att procentsatsen motsvarande invaliditetsgraden multipliceras med kapitalbeloppet.

Kapitalbeloppet minskas med 5 procent för varje år från och med det att du fyllt 56 år. Minskningen upphör vid 71 års ålder då 20 procent återstår av det ursprungliga kapitalbeloppet.

I.7. ANHÖRIGERSÄTTNING

Om någon närstående till dig dödas genom mord eller dråp lämnar vi anhörigersättning till dig med 25 000 kronor.

Definition av närstående

Med närstående menar vi make/maka/registrerad partner/sambo, föräldrar och barn. Syskon som du sammanbodde med vid dödsfallet räknas också in i denna krets.

I.8. DÖDSFALLSERSÄTTNING

Vid dödsfall till följd av mord eller dråp betalar vi till dödsboet ersättning för begravningskostnader med högst 25 000 kronor.

I.9. HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP

Högsta sammanlagda ersättningsbelopp för överfall, tandskada, medicinsk invaliditet och dödsfall vid varje skadetillfälle är ett totalbelopp om 1 000 000 kronor, även om flera personer som omfattas av försäkringen skadas.

I.10. SJÄLVRISK

Försäkringen gäller med grundsjälvisk.

J Skydd när du reser

Detta skydd har du om din villahemförsäkring gäller för lös-egendom.

J.1. ALLMÄNT

J.1.1. Var och när försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen under de första 45 dagarna av resan. Villkoret i övrigt gäller också i tillämpliga delar i hela världen under de första 45 dagarna av resan.

Begränsning

Är du inte folkbokförd i Sverige gäller försäkringen enbart för skada som inträffat i Sverige. Omfattas du av en tjänstereseförsäkring på resan gäller reseskyddet endast i den mån skadan inte omfattas av tjänstereseförsäkringen.

J.1.2. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller, förutom för de personer som anges i avsnittet *A. Var och för vilka försäkringen gäller*, även för dina barn under 18 år som inte bor hos dig men som följer med på resan.

Försäkringen gäller bara för dig som privatperson och inte för skada som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

J.1.3. Definitioner

Här definieras en del begrepp som används i denna försäkring:

Resa

Med resa menar vi här:

- resa inom Norden med övernattnings utanför hemorten,
- resa utanför Norden.

Sjukdom

Med sjukdom menas en sådan försämring av hälsotillståndet som inte är att betrakta som en olycksfallsskada.

Olycksfallsskada

Med olycksfallsskada menas kroppsskada som drabbar dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfallsskadan ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada.

Med olycksfallsskada jämställs skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig.

Med olycksfallsskada avses inte:

- kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar (kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggsnitt, diskbråck och muskelbristning),
- skada som uppkommit genom vridvåld, om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä),
- skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett),
- skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring,
- sådant tillstånd som även om det konstaterats efter en olycksfallsskada enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskadan utan på sjukdom, åldersförändringar, lyte eller sjukliga förändringar.

Vid sådana omständigheter som ovan angivits lämnas inte ersättning från försäkringen.

Resekostnad

Med resekostnad menar vi det belopp som du betalat för resa, kost, logi, liftkort, green-fee, hyrbil, bokade arrangemang och utflykter som du inte kan få tillbaka från annat håll.

Medföljande medförsäkrad

Med medföljande medförsäkrad menas de personer som kan omfattas av försäkringen enligt avsnittet *J.1.2. Vem försäkringen gäller för*, och som du avser att tillbringa resan med.

Nära anhörig

Med nära anhörig menas make/maka/registrerad partner/sambo, barn, syskon, föräldrar och svärföräldrar, mor- och farföräldrar, svärson, svärdotter, barnbarn samt person som har vårdnad om anhörig inom din familj.

J.2. EGENDOMSSKYDD

J.2.1. Incheckad och förvarad egendom

Försäkringen gäller

För incheckad eller polletterad egendom eller egendom som hotell, researrangör, badhus eller idrottsanläggning åtagit sig att

förvara eller transportera när egendomen förlorats eller skadats på annat sätt än som anges i avsnitten *F.1. Stöld och skadegörelse* eller *F.2. Andra egendomsskador än stöldskador*.

Försäkringen gäller inte för

- förlust av pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom,
- skada genom skavning eller slitage,
- ytliga skador på resväskor och liknande.

J.2.2. Utökat stöldskydd

Försäkringen gäller för stöld av:

- pengar och värdehandlingar vid fickstöld (det vill säga stöld ur de kläder du har på dig eller ur väska som du håller i eller har intill dig),
- pengar och värdehandlingar ur hotell- eller pensionatsrum, passagerarhytt, sovvagnskupé eller husvagn,
- stöldbegärlig egendom ur bil, båt eller annat fordon som inte är nattparkerat.

Detta gäller utöver bestämmelserna i avsnittet *F.1.10. Stöld av medförd egendom*.

Höjt belopp för värdehandlingar

När två eller flera av dem som försäkringen gäller för deltar i samma resa är ersättningsbeloppet för värdehandlingar höjt till 10 000 kronor.

SÄRSKILDA AKTSAMHETSKRAV	
Gällande	Att följa
Generellt	Du ska vara särskilt aktsam om värdefull egendom, men även anpassa ditt handlande till platsen där du befinner dig och vilka möjligheter du har att upptäcka och förhindra stöld.
Hotell- eller pensionatsrum och passagerarhytt	Dörr ska vara låst när du sover och när du lämnar rummet eller hytten. Detsamma gäller sovvagnskupé när du har möjlighet att själv låsa den. Fönster ska vara stängda och reglade när du lämnar rummet eller hytten.
Pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom	Om egendomens storlek tillåter ska denna vara inlåst i skåp, låda eller resväska när du lämnar hotell- eller pensionatsrum, passagerarhytt, sovvagnskupé eller husvagn.
Bil, båt, husvagn eller annat släpfordon	Fordonet ska vara låst när du lämnar det. Om stöldbegärlig egendom lämnas kvar i bil ska den vara inlåst i handskfacket eller i ett bagageutrymme som inte är åtkomligt från kupén. Stöldbegärlig egendom får inte lämnas kvar i fordonet då det lämnas till hotell, transportföretag eller företag för omhändertagande, till exempel för service eller reparation.

Nedsättning

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Normalt blir nedsättningen 50 procent. Vid allvarlig eller upprepade försummelse kan du bli utan ersättning. Har oaktsamheten varit liten blir det vanligtvis ingen nedsättning.

Har du inte följt aktsamhetskraven för egendom i hotellrum blir nedsättningen vanligtvis 25 procent.

Notera: Övriga bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i avsnittet *M.8*.

Nedsättning av försäkringsersättning.

J.3. ANSVAR OCH RÄTTSSKYDD

J.3.1. Ansvar

Försäkringen gäller ansvar för skador på hyrd eller lånad bostad (även hotellrum) utan den begränsning som framgår av avsnittet *G.4. Skada på hyrd bostad*.

Dessutom gäller försäkringen för skada på inventarier i hotellrum eller i hyrd/lånad bostad.

Begränsning

Försäkringen gäller inte för skada på grund av slitage eller vanvård.

J.3.2. Rättsskydd

Rättsskydds-försäkringen har en utökad omfattning när du är på resa, vilken framgår i avsnittet *H.1.2. Var försäkringen gäller*.

J.4. KOSTNADER I SAMBAND MED AKUT SJUKDOM OCH OLYCKSFALLSSKADA

J.4.1. Omfattning

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada som avser:

- Vårdkostnader enligt avsnittet J.4.2.
- Tandkostnader enligt avsnittet J.4.3.
- Resekostnader enligt avsnittet J.4.4.
- Merkostnader enligt avsnittet J.4.5.

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för vistelse på hälso- och rehabiliteringshem och därmed förenade resor,
- kostnad för privat sjukvård i Sverige,
- kostnad som är förorsakad av att fartyg eller flygplan på grund av din skada måste ändra sin färdplan,
- sjukdom som har orsakats av alkohol, sömnmedel, narkotiska medel eller missbruk av läkemedel,
- skada som har samband med utövning av boxning eller annan kampsport där slag/sparkar ingår,

- kostnad som kan ersättas från annat håll enligt lag, konvention, författning, kollektivavtal, annan försäkring eller från kommun, landsting och staten,
- kostnad som kan ersättas av allmän försäkringskassa om du varit ansluten.

Begränsningar

- Försäkringen gäller inte för kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan då resan startade. Blir hälsotillståndet akut försämrat under resan och det inte gått att förutse detta får du ersättning för de kostnader som försämringen medfört.
- Vid olycksfallsskada i samband med flygning gäller försäkringen endast om du varit passagerare.
- Försäkringen gäller inte för kostnader som uppkommit på grund av att kroppsfel (sjukdom, sjukliga förändringar eller lyte) förelåg när olycksfallsskadan inträffade.
- Vid graviditet lämnas ersättning om hälsotillståndet blir akut försämrat. Försäkringen gäller inte för kostnader som har samband med normal graviditet och förlossning.

J.4.2. Vårdkostnader

Försäkringen gäller för

- kostnader för vård utförd av behörig läkare, sjukhusvård och behandling som läkaren föreskriver,
- kostnader för läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan.

Vi avgör i samråd med SOS International om vård ska ske i vistelselandet eller i Sverige.

Begränsningar

- Vid akut sjukdom ersätts kostnader för vård och behandling inom 60 dagar från första läkarbesöket under resan.
- Vid olycksfallsskada är ersättningstiden maximerad till tre år från olycksfallstillfället.

J.4.3. Tandskadekostnader

Försäkringen gäller för

- kostnader för tillfällig behandling hos tandläkare utanför Sverige på resa med högst 3 500 kronor vid akuta tandbesvär. Skadas dina tänder vid en olycksfallsskada kan du dessutom få ersättning för behandling som utförs av tandläkare på hemorten. Kostnaden ska godkännas av oss före behandlingen.
- kostnader för implantatbehandling inom ramen för utbyte av ersättningsberättigande tandvårdsstöd.

Begränsningar

- Vid olycksfallsskada är ersättningstiden maximerad till tre år från olycksfallstillfället. Måste slutbehandlingen på grund av

din ålder uppskjutas till en senare tidpunkt lämnar vi också ersättning för den uppskjutna behandlingen dock längst fram till din 25-årsdag och under förutsättning att vi godkänt behandlingen.

- Tandskada genom tuggning eller bitning anses inte vara olycksfallsskada.
- Om du vid tiden för olycksfallsskadan har förändringar på tänderna och därmed ett tandbehandlingsbehov vad avser de skadade tänderna, äger vi rätt att i skälig omfattning helt eller delvis sätta ned ersättningen.

J.4.4. Resekostnader

Försäkringen gäller för

- kostnader för resor när du behöver uppsöka läkare eller sjukhus för vård och behandling. Reser du med egen bil beräknas bilkostnaden enligt landstingets regler för bilersättning per mil.
- kostnader för att vid dödsfall utanför hemorten transportera den avlidne till hemorten i Sverige. Nödvändiga kostnader för transportens genomförande samt merkostnad för medföljande medförsäkrads hemresa ersätts också. Istället för hemtransport kan vi betala kostnaderna för begravning på platsen, om inte denna kostnad överstiger hemtransportkostnaden,
- kostnader för högst två nära anhörigas resa från Sverige och åter samt merkostnader, om du blir sjuk eller råkar ut för olycksfallsskada vid resa utomlands och läkare bedömer tillståndet som livshotande. Detsamma gäller vid dödsfall utomlands när begravning äger rum på platsen.

Kostnader och färdstätt vid dödsfall och för nära anhöriga ska på förhand godkännas av SOS International eller oss.

Begränsning

Måste du åka hem för vård eller behandling betalar vi inte kostnaden för återresa till den plats där resan avbröts.

J.4.5. Merkostnader

Försäkringen gäller för

- nödvändiga och skäliga merkostnader för kost och logi som uppstått för dig och medföljande medförsäkrade på grund av akut sjukdom eller olycksfallsskada. Förutsättningen är att sjukdomen eller olycksfallsskadan enligt intyg från behörig läkare medfört att din restid förlängts eller att du tvingats ändra boendeform.
- nödvändiga och skäliga merkostnader om du på grund av sjukdom eller olycksfallsskada måste återvända till hemorten i Sverige på annat sätt än som planerats eller för att senare ansluta till den fortsatta resan. Färdstättet ska vara föreskrivet av läkare efter samråd med SOS International. Merkostnad för medföljande medförsäkrads resa ersätts också.

Begränsning

Merkostnader för kost och logi lämnas under längst 60 dagar från första läkarbesöket.

J.5. FÖRSENINGAR

J.5.1. Allmänt färdmedel

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om allmänt färdmedel som du reser med blir försenat mer än åtta timmar.

Högsta ersättningsbelopp

Ersättning per försäkrad är 500 kronor per påbörjad 24-timmarsperiod efter de första åtta timmarna och högst 5 000 kronor per försäkrad.

J.5.2. Strejkskydd vid utlandsresa

Försäkringen gäller

Om din utresa till eller hemresa från utlandet blir försenad på grund av strejk eller fackliga åtgärder.

Du får ersättning för nödvändiga och skäligena merkostnader för kost, logi och återresa till hemorten i Sverige samt reseavbrott.

Begränsning

Försäkringen gäller endast om strejken eller de fackliga åtgärderna brutit ut efter det att resan påbörjats. Du får inte ersättning för de första 24 timmarnas försening eller avkortning utan först för tid därefter.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar för merkostnader högst 5 000 kronor per försäkrad och för reseavbrott längst 45 dagar och högst 500 kronor per försäkrad och dag, se avsnittet *J.6.5. Beräkning av ersättning och högsta ersättningsbelopp*.

J.5.3. Resestartskydd

Försäkringen gäller

Om du under den direkta färden till resans utgångspunkt blir försenad och missar

- utresan från Norden och en direkt påföljande anslutningsresa,
- hemresan till Sverige från slutdestinationen och en direkt påföljande anslutningsresa.

Du får ersättning för skäligena merkostnader som uppstår för att du ska kunna ansluta dig till resan. Om det vid utresan inte går att ordna så att du kan ansluta dig betalar vi istället merkostnader för hemresa och reseavbrott.

Begränsningar

Försäkringen gäller

- endast om förseningen beror på:
  - att allmänt färdmedel som du reser med drabbats av väderlekshinder, tekniskt fel eller trafikolycka.
  - trafikolycka eller motorhaveri med privatbil som du färdas i under den direkta färden till resans utgångspunkt.
- endast om du påbörjat färden till utresans/hemresans utgångspunkt i så god tid att du under normala förhållanden skulle ha hunnit boka in dig och ditt bagage i förväg i enlighet med vad som krävs av researrangör och transportföretag,
- inte för kostnad som kan ersättas av transportföretag.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar för merkostnader högst 5 000 kronor per försäkrad och för reseavbrott längst 45 dagar och högst 500 kronor per försäkrad och dag, se avsnittet *J.6.5. Beräkning av ersättning och högsta ersättningsbelopp*.

J.5.4. Undantag

Försäkringen gäller inte vid tjänsteresa.

J.5.5. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

J.6. RESEAVBROTT

J.6.1. Akut sjukdom eller olycksfallsskada

Försäkringen gäller

Om du på grund av akut sjukdom eller olycksfallsskada

- sjukskrivs eller ordinerar vila i mer än fyra av resans dygn eller
- läggs in på sjukhus för vård över natt eller
- måste avbryta resan och åka hem i förtid

För att du ska ha rätt till ersättning krävs att behandlande läkare på resmålet skriftligen intygar diagnos, ordination och antal sjukdagar. Som första sjukdag räknas dagen för första läkarbesöket. Hemresan ska i förväg godkännas av SOS International eller av oss.

Du får ersättning för reseavbrott för de dygn du inte kunnat utnyttja resan. Vi betalar också reseavbrott till en medföljande medförsäkrad.

J.6.2. Om något allvarligt har hänt hemma

Försäkringen gäller

När du tvingas avbryta resa på grund av att:

- nära anhörig har blivit allvarligt sjuk, råkat ut för svårare olycksfallsskada eller avlidit (för definition av nära anhörig se *J.1.4. Definitioner*).
- väsentlig skada har drabbat din privata egendom genom oförutsedd händelse.

Du får ersättning för merkostnader för omedelbar återresa till hemorten med transportmedel i reguljär trafik och reseavbrott. Hemresan ska i förväg godkännas av SOS International eller av oss. Ersättning lämnas också för merkostnader och reseavbrott till medföljande medförsäkrade.

Begränsning

Ersättning för merkostnad lämnas bara om resan är nödvändig. Vid dödsfall eller när väsentlig skada drabbat din egendom får du bara ersättning om du kommer hem minst 48 timmar före den planerade hemkomsten.

J.6.3. Strejkskydd och resestartskydd

Försäkringen gäller

Om din vistelse på reseområdet blir avkortad på grund av:

- strejk eller fackliga åtgärder enligt avsnittet *J.5.2. Strejkskydd vid utlandsresa*,
- att du inte kommer i tid till utresan enligt avsnittet *J.5.3. Resestartskydd*.

J.6.4. Undantag och begränsningar

Försäkringen gäller med de undantag och begränsningar som anges i avsnittet *J.4.1. Omfattning*.

Försäkringen gäller inte vid tjänsteresa.

J.6.5. Beräkning av ersättning och högsta ersättningsbelopp

Du får ersättning med så stor del av resekostnaden som svarar mot förhållandet mellan antalet utnyttjade dagar och resans totala antal dagar enligt uppgjorda resplaner, resdagar inräknade.

Exempel: Din resa på totalt 10 dagar har kostat 10 000 kronor.

Du måste avbryta resan efter sju dagar. Du får då ersättning för tre av tio dagar, max 500 kronor per dag, det vill säga totalt 1 500 kronor.

Företas resan med bil räknas dessutom som resekostnad en milersättning enligt landstingets regler för bilersättning per mil för närmaste färdväg från resans start till platsen där resan avbryts och åter.

Begränsning

Från ersättningen drar vi av den återbetalning som du kan få av researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar högst 500 kronor per försäkrad och dag i längst 45 dagar. Vid resa med bil lämnas ersättning för högst 500 mil.

J.6.6. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

J.7. HEMRESA VID KATASTROF

J.7.1. Försäkringen gäller

För nödvändiga och skäligen merkostnader för omedelbar hemresa till Sverige om du omedelbart måste avbryta din utlandsresa i förtid på grund av att det:

- har uppstått en naturkatastrof,
- har inträffat en terrorhandling,
- har uppstått krig.

Försäkringen gäller också för förlust av resgods som konfiskerats eller som du tvingats lämna kvar på grund av evakueringen.

J.7.2. Begränsningar

- Händelsen ska ha inträffat på det resmål där du befinner dig och ha ägt rum under resan.
- Händelsen ska ha fått till följd att Sveriges Utrikesdepartement avråder från resor till det aktuella området.
- I område som drabbats av krigsutbrott gäller försäkringen inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott om du vistades i det drabbade området vid utbrottet och du inte har deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.

J.7.3. Försäkringen gäller inte för

- reseavbrott enligt avsnittet *J.6. Reseavbrott* om du måste avbryta din resa och får ersättning enligt detta avsnitt.
- kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, konvention, författning, kollektivavtal, annan försäkring eller från kommun, landsting och staten.

J.7.4. Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar högst 10 000 kronor per försäkrad.

K Tilläggförsäkringar

Här följer en redogörelse för våra tilläggförsäkringar. De ska särskilt anges i ditt försäkringsbrev för att gälla. Om inget annat anges gäller reglerna under A, B, C, D, E, F, J och M även för tilläggförsäkringarna.

K.1. ALLRISK LÖSEGENDOM

K.1.1. Försäkringen gäller

För skada på eller förlust av lösöre och värdehandlingar (se avsnittet *D.3. Löseegendom*) genom plötslig och oförutsedd händelse.

Notera: Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsett).

K.1.2. Försäkringen gäller inte för

- skada på eller förlust av pengar,
- skada på eller förlust av djur eller cykel,
- förlust av stöldbegärlig egendom eller värdehandlingar som förvaras i garage, uthus, gemensamhetsutrymme eller förrådsutrymme,
- skada som består i slitage eller förbrukning,
- skada orsakad av djur och insekter,
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring.

K.1.3. Högsta ersättningsbelopp

Tabellen nedan visar högsta ersättningsbelopp i denna tilläggförsäkring.

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP	
Försäkrad egendom	Belopp, kr
Lösöre	50 000
varav värdehandlingar	5 000

Notera: Ersättningsbeloppen kan aldrig gälla utöver de belopp som anges i tabellen under *D.3.3. Högsta ersättningsbelopp*.

K.1.4. Aktsamhetskrav

För att få full ersättning ska du förvara och handha egendom med aktsamhet och omsorg för att förhindra så långt som möjligt att skada eller förlust uppstår.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

K.1.5. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre

K.2. ALLRISK FÖR ANGIVNA VÄRDEFÖREMÅL

K.2.1. Försäkringen gäller

För skada på eller förlust av de föremål som särskilt anges i försäkringsbrevet – genom plötslig och oförutsedd händelse.

Försäkringen gäller i hela världen och utan den begränsning i tid (45 dagar) som annars gäller vid resa.

K.2.2. Försäkringen gäller inte för

- förlust av egendom som förvaras i olåst utrymme eller i förrådsutrymme,
- skada som består i slitage eller förbrukning,
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring.

K.2.3. Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp anges i försäkringsbrevet. Beloppet ändras inte i takt med penningvärdet utan du måste själv anmäla ändringar.

K.2.4. Aktsamhetskrav

För att få full ersättning ska du förvara och handha egendom med aktsamhet och omsorg för att förhindra så långt som möjligt att skada eller förlust uppstår.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

K.2.5. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna.

K.3. MYNT-, SEDEL- ELLER FRIMÄRKSSAMLING

K.3.1. Försäkringen gäller

För skada på eller förlust av mynt-, sedel- eller frimärkssamling, som har inträffat:

- i den bostad som anges i försäkringsbrevet, stöldskyddsskåp eller i bankfack och
- genom sådan händelse som anges i avsnitten *F.1.4. Stöld i bostad* eller *F.1.8. Stöld ur stöldskyddsskåp* eller *F.2. Andra egendomsskador än stöldskador*.

K.3.2. Förteckning

En förteckning ska föras kontinuerligt och hållas skild från samlingen så att den inte förloras samtidigt med den. Förteckningen ska innehålla sådan beskrivning av objekten som normalt ligger till grund för värdering, såsom valör, årtal, kvalitet etc.

K.3.3. Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för samlingar, se avsnittet *D.3.3. Högsta ersättningsbelopp*, är höjt med det belopp som anges i försäkringsbrevet. Beloppet ändras inte i takt med penningvärdet utan du måste själv anmäla ändringar.

K.3.4. Särskilt aktsamhetskrav

Om det anges i försäkringsbrevet ska du förvara samlingen i låst värdeskåp av viss typ och förvara nyckeln oåtkomlig för obehörig. Detta gäller utöver de aktsamhetskrav som anges i avsnittet *B. Aktsamhetskrav*.

Notera: Bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

K.3.5. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om högre självrisk än grundsjälvrisk gäller istället denna.

K.4. PRIVATOLYCKSFALL

K.4.1. Omfattning

Försäkringen gäller

För olycksfallsskada under såväl fritid som arbetstid. Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga kostnader samt vid medicinsk invaliditet och dödsfall.

Definitioner

Med olycksfallsskada menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfallsskadan

ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada.

Med olycksfallsskada jämställs skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig.

Med olycksfallsskada avses inte:

- kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar (kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggsnitt, diskbråck och muskelbristning),
- skada som uppkommit genom vridvåld, om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä),
- skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett),
- skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring,
- sådant tillstånd som även om det konstaterats efter en olycksfallsskada enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskadan utan på sjukdom, åldersförändringar, lyte eller sjukliga förändringar.

Vid sådana omständigheter som anges ovan lämnas inte ersättning från försäkringen.

VAR FÖRSÄKRINGENS OLIKA AVSNITT GÄLLER	
Avsnitt	Område
Vård-, tandskade- och resekostnader, se K.4.2	Norden
Kostnad för kläder, glasögon och hjälpmedel, se K.4.2	Hela världen
Invaliditets- och dödsfallsersättning, se K.4.3 och K.4.4	Hela världen

Notera: Försäkringen gäller utan den begränsning i tid (45 dagar) som annars gäller vid resa.

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den person vars namn och personnummer särskilt anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller inte

- medicinsk invaliditet för tandförlust och tandskada,
- olycksfallsskada genom atomkärnprocess som har samband med militär verksamhet i vilken den försäkrade är sysselsatt,

- skada som har samband med utövning av boxning eller annan kampsport där slag/sparkar ingår,
- kostnad som kan ersättas från annat håll enligt lag, konvention, författning, kollektivavtal, annan försäkring eller från kommun, landsting eller stat,
- kostnad som kan ersättas av allmän försäkringskassa om den försäkrade varit ansluten.

Begränsningar

- För olycksfallsskada i samband med flygning gäller försäkringen endast om den försäkrade varit passagerare.
- Försäkringen gäller inte för merkostnader som uppkommit på grund av att kroppsfel (sjukdom, sjukliga förändringar eller lyte) förelåg när olycksfallsskadan inträffade.
- Kostnader för vård, tandskador, resor och hjälpmedel samt ersättning för förstörda kläder och glasögon ersätts med sammanlagt högst 10 000 kronor om den försäkrade fyllt 65 år vid skadetillfället.
- Ersättningstiden för kostnader är maximerad till fem år från det olycksfallsskadan inträffade.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna. Ersättning enligt avsnitten K.4.3. *Invaliditetsersättning* och K.4.4. *Dödsfallsersättning* lämnas utan avdrag för självrisk.

K.4.2. Kostnader i samband med olycksfallsskada

Vårdkostnader

Försäkringen gäller för kostnader för:

- vård utförd av behörig läkare, sjukhusvård och behandling som läkaren föreskriver,
- läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan.

Begränsningar

Kostnader för vård på privat sjukhus ersätts endast om vi godkänner dem i förväg.

Tandskadekostnader

Försäkringen gäller för:

- behandling som har utförts av tandläkare. Behandling och arvode måste godkännas av oss i förväg, om det inte är nödvändig akutbehandling.
- implantatbehandling inom ramen för utbyte av ersättningsberättigande tandvårdsstöd.

Måste slutbehandlingen på grund av den försäkrades ålder uppskjutas till en senare tidpunkt än fem år efter olycksfallsskadan lämnar vi också ersättning för den uppskjutna behandlingen

dock längst fram till 25-årsdagen och under förutsättning att vi har godkänt behandlingen.

Begränsning

- Om du vid olycksfallsskadan har förändringar på tänderna och därmed ett tandbehandlingsbehov vad avser de skadade tänderna, äger vi rätt att i skälig omfattning helt eller delvis sätta ned ersättningen.
- Försäkringen gäller inte för skada på grund av tuggning och bitning.

Resekostnader

Försäkringen gäller för:

- kostnader för resor när den försäkrade behöver uppsöka läkare eller sjukhus för vård och behandling. Ersättning lämnas med högst den egenavgift som tillämpas inom hemlandstinget.
- merkostnader om läkare föreskriver särskilt transportmedel för att den försäkrade ska kunna ta sig till och från arbetsplats eller skola under behandlingstiden.

Ersättning för kläder och glasögon

Försäkringen gäller för kläder och glasögon som skadas i samband med olycksfallsskada. Olycksfallsskadan ska ha krävt läkarbehandling. Högsta ersättningsbelopp är 5 000 kronor.

Hjälpmedel

Försäkringen gäller för kostnader för hjälpmedel som läkare föreskriver och vi har godkänt. Högsta ersättningsbelopp är 40 000 kronor.

K.4.3. Invaliditetsersättning

Medicinsk invaliditet

Med medicinsk invaliditet menas för framtiden bestående nedsättning av den skadades kroppsfunction på grund av olycksfallsskada. Hänsyn tas endast till sådan nedsättning som objektivt kan fastställas. Som medicinsk invaliditet räknas även bestående värk och förlust av sinnesfunction eller inre organ.

Gradering av invaliditet

Den medicinska invaliditeten bestäms enligt ett medicinskt tabellverk som var fastställt av Försäkringsförbundet och gällande vid skadetillfället.

Till grund för bestämning av invaliditetsgraden läggs sådana skador och symtom som objektivt kan fastställas. Bestämningen sker oberoende av i vilken grad din arbetsförmåga minskats. Om den förlorade kroppsdelens ersättning av protes, bestäms invaliditetsgraden med beaktande av protesfunktionen.

Ersättning för vanprydande ärr

Rätt till ersättning inträder först efter avslutad behandling och sedan ärret eller den kosmetiska defekten bedömts vara kvarstående för framtiden, dock tidigast två år från det att olycksfallsskadan inträffade.

En förutsättning för ersättning är att olycksfallsskadan krävt läkarbehandling. Ersättningens storlek bestäms enligt en särskild vid utbetalningstillfället gällande ärrtabell och oberoende av försäkringsbeloppet vid invaliditet.

Rätt till invaliditetsersättning

Rätt till invaliditetsersättning föreligger om

- invaliditeten uppkommit inom tre år från skadetillfället och minst tolv månader har förflutit från skadetillfället eller
- behandlingen är helt avslutad och den definitiva invaliditetsgraden har fastställts.

Notera: Den definitiva invaliditetsgraden ska fastställas inom tre år om detta är möjligt, men kan skjutas upp så länge det är nödvändigt enligt medicinsk erfarenhet eller med hänsyn till de rehabiliteringsmöjligheter som finns.

Ersättningsbelopp

När ersättningen för den medicinska invaliditeten beräknas utgår vi från kapitalbelopp enligt följande tabell:

ERSÄTTNINGSBELOPP FÖR MEDICINSK INVALIDITET			
	Kapitalbelopp, kr		
	Invaliditetens omfattning		
	Mindre än 50 %	50 % eller mer	
Upp till 55 år	350 000	700 000	Grundkapitalbelopp
56 år	332 500	665 000	
57 år	315 000	630 000	
58–64 år	Minskas med ytterligare 5 % per år		
65 år	175 000	175 000	Nytt kapitalbelopp
66 år	166 250	166 250	
67 år	157 500	157 500	
68–80 år	Minskas med ytterligare 5 % per år		
81 år	35 000	35 000	Nytt kapitalbelopp

Exempel: Den medicinska invaliditeten har fastställts till 20 procent. Ersättningen blir då 20 procent av 350 000 kronor = 70 000 kronor.

Ålderstrappa: Kapitalbeloppet minskas med 5 procent då den försäkrade fyller 56 år och därefter varje år med ytterligare 5 procent.

Om den försäkrade fyllt 65 år vid olycksfallsskadan beräknas ersättningen för alla invaliditetsgrader på ett kapitalbelopp av 175 000 kronor. Detta kapitalbelopp minskas med 5 procent när den försäkrade fyller 66 år och därefter varje år med ytterligare 5 procent. Minskningen upphör vid 81 års ålder då den högsta ersättningen är 35 000 kronor.

Begränsning

Vid olycksfallsskada genom atomkärnprocess är den sammanlagda ersättningen från samtliga dina olycksfallsförsäkringar begränsad till sammanlagt 200 000 kronor.

Vänteersättning

Om den definitiva invaliditetsgraden inte kan fastställas tolv månader efter skadan betalar vi vänteersättning fram tills invaliditetsgraden har fastställts. Vänteersättning beräknas utifrån en preliminär invaliditetsgrad – den som skadan minst bedöms ge upphov till. Denna fastställs för ett år i taget från och med tolv månader efter skadetillfället.

Vänteersättning för ett år är 6 procent av den invaliditetserättning som motsvarar den för ersättningsåret fastställda invaliditetsgraden. Utbetalning görs kvartalsvis i förskott. Exempel: Den preliminära invaliditetsgraden för året bestäms till 20 procent. Om detta hade varit den definitiva invaliditetsgraden skulle din slutliga ersättning bli 20 procent av 350 000 kronor = 70 000 kronor. Din vänteersättning för året blir då 6 procent av 70 000 kronor = 4 200 kronor.

Om dödsfall inträffar gör vi slutreglering genom utbetalning av ett engångsbelopp beräknat efter den invaliditetsgrad som låg till grund för vänteersättning.

K.4.4. Dödsfallsersättning

Rätt till dödsfallsersättning föreligger om olycksfallsskadan leder till dödsfall inom tre år. Försäkringsbeloppet utbetalas till den försäkrades dödsbo. Försäkring som tecknats före det att försäkringsvillkor för 2007 börjat gälla, kan gälla med särskilt förordnande. Detta framgår i sådant fall av försäkringsbrevet.

Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet är 40 000 kronor.

Begränsning

Vid dödsfall genom flygolycka eller atomkärnprocess är den sammanlagda ersättningen från samtliga dina olycksfallsförsäkringar begränsad till

- 600 000 kronor vid flygolycka,
- 200 000 kronor vid olycka genom atomkärnprocess.

K.5. SMÅBÅTSFÖRSÄKRING

K.5.1. Försäkringen gäller

För skada eller förlust genom plötslig och oförutsedd händelse på de båtar och segelbrädor som du äger och som endast är avsedda för privat bruk.

Båten får ha en utombordsmotor med max effekt 10 hkr och/ eller en segelyta om högst 10 kvm. I försäkringen ingår också utrustning avsedd för båten. Försäkringen gäller i Norden.

Begränsning

Bockar, vaggor, stöttor, uppläggningsmaterial och oregistrerad båtagn ersätts bara vid brandskada och med sammanlagt högst 5 000 kronor.

K.5.2. Försäkringen gäller inte för

- uthyrningsbåtar, modellbåtar, plastade träbåtar, husbåtar, vattenskotrar eller kanoter avsedda för tävlingsbruk.
- skada som uppkommit under tävling.
- skada som orsakats av nederbörd, frost, is, mögel eller djur.
- skada som endast består i nedsmutsning, missfärgning eller repor i båtens ytskikt.
- skada enbart genom att batterisyra har runnit ut.
- skada på enbart motor och backslag till följd av:
  - felaktig hantering, skötsel, reparation eller bristande underhåll.
  - vatten eller fukt i dessa,
  - felaktigt bränsle eller bristande smörjning,
  - kortslutning, överhettning eller materialfel,
  - igensatta vattenintag eller ledningar,
- skada på eller förlust av utombordsmotor eller mast som har tappats, lossnat eller glidit loss från båten.

K.5.3. Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 40 000 kronor. För segelbräda är det högsta ersättningsbeloppet 20 000 kronor per bräda, inklusive utrustning, sammanlagt högst 40 000 kronor. Utöver högsta ersättningsbeloppet gäller försäkringen för:

- provisorisk reparation som har varit nödvändig för att rädda båten ur uppenbart nödläge,
- skälig verifierad kostnad för nödvändig bärgning och för förflyttning av båten från haveriplatsen till av oss godkänd reparationsplats eller annan plats.

K.5.4. Särskilda aktsamhetskrav

Du måste följa de säkerhetsföreskrifter som gäller på uppläggningsplatsen.

SÄRSKILDA AKTSAMHETSKRAV	
Gällande	Att iaktta
Båt	<ul style="list-style-type: none"> • Båten ska vara i sjövärdigt skick och ägnas normalt underhåll och tillsyn samt hållas länsad. • När båten är förtöjd ska den klara vind och sjö som kan förekomma på platsen. • När båten är uppställd på land ska den vara ändamålsenligt surrad och stöttad på betryggande avstånd från sjön med hänsyn till svallsjö och extremt högvatten. • När båten förvaras på släpfordon skall detta vara låst med av oss godkänt kulkopplingslås, fastlåst med kätting och hänglås lägst klass 3 eller inlåst i utrymme som endast du disponerar.
Utombordsmotor	<ul style="list-style-type: none"> • Utombordsmotorn ska vara monterad på båten och låst vid båten med av oss godkänt motorlås/ låsanordning. • Om utombordsmotorn inte är monterad på båten ska den förvaras i låst utrymme som endast du disponerar. • Vid vinterförvaring på land ska utombordsmotor förvaras i annat låst utrymme än i eller på båten.
Båttillbehör	<ul style="list-style-type: none"> • Båttillbehör ska vara fastmonterade, förvaras inlåsta i båten eller vara inlåsta i annat utrymme som endast du disponerar.
Segelbräda	<ul style="list-style-type: none"> • Segelbräda ska förvaras i låst utrymme eller vara låst på specialtillverkat takräcke som är fastlåst på bilen eller på annat sätt förvaras betryggande.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning.*

K.5.5. Värderings- och ersättningsregler

Vi har rätt att avgöra om båten ska repareras, om den ska ersättas med likvärdig båt eller om skadan ska betalas kontant. Vid totalskada får du ersättning med båtens marknadsvärde omedelbart före skadan, det vill säga anskaffningskostnaden för en likvärdig båt. Vid delskada görs åldersavdrag från dagens nyanskaffningsvärde för motsvarande delar eller utrustning enligt följande tabell.

ÅLDERSAVDRAG ENLIGT REGLER FÖR DELSKADA			
Del	Antal år utan avdrag	Därefter minskning per år i procent	Max avdrag i procent
Komplett motor, backslag	2		
• de följande tre åren		10	
• därefter		5	80
Delar till motor, backslag	2		
• de följande tre åren		10	
• därefter		5	50
Mast/bom och rigg av aluminium	5	3	80
Mast/bom och rigg av kolfiber, trä och liknande	1		
• de följande tre åren		10	80
• därefter		5	80
Segel av Dacron eller liknande	2		
• de följande tre åren		10	
• därefter		5	80
Segel av Kevlar, Mylar eller liknande	1	20	80
Elektronisk utrustning	2		
• de följande tre åren		10	80
• därefter		5	80
Kapell, sprayhood, presenning, batteri	2	15	80
Övrig utrustning	2	20	80

K.5.6. Ansvar och rättsskydd

Försäkringen omfattar ansvar och rättsskydd för dig som ägare, brukare eller förare av den försäkrade båten. De undantag i avsnitten *G. Ansvarsförsäkring* och *H. Rättsskyddsförsäkring* som säger annat gäller således inte. I övrigt gäller försäkringen enligt villkoren för *G. Ansvarsförsäkring* och *H. Rättsskyddsförsäkring*.

K.5.7. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk.

K.6. GOLFFÖRSÄKRING

K.6.1. Försäkringen gäller

För skada på eller förlust av golfutrustning genom plötslig och oförutsedd händelse. Försäkringen gäller i hela världen och utan den begränsning i tid (45 dagar) som annars gäller vid resa.

K.6.2. Försäkringen gäller inte

För skada:

- som består i slitage eller förbrukning,
- på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring,
- på träklubba äldre än sex år (förlust ersätts).

K.6.3. Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 20 000 kronor.

K.6.4. Aktsamhetskrav

För att få full ersättning ska du förvara och handha egendom med aktsamhet och omsorg för att förhindra så långt som möjligt att skada eller förlust uppstår.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

K.6.5. Hole-in-one

Försäkringen gäller för hole-in-one när du spelar minst nio (9) hål med godkänd markör. Markören, sekreteraren eller hemmaklubbens sekreterare ska signera scorekortet. Ersättningsbeloppet är 1 000 kronor.

K.6.6. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Vid hole-in-one gäller försäkringen utan självrisk.

K.7. UTÖKAT RESESKYDD

K.7.1. Allmänt

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller, förutom för de personer som anges i avsnittet *A. Var och för vilka försäkringen gäller*, även för dina barn under 18 år som inte bor hos dig men som avser att följa med på resan.

Var och när försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen under de första 45 dagarna när du är på resa. Med resa menar vi här:

- resa inom Norden med övernattnings utanför hemorten,
- resa utanför Norden.

Undantag

Försäkringen gäller inte vid tjänsteresa.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

Notera: Avsnittet *J. Skydd när du reser* gäller med självrisk.

K.7.2. Avbeställningsskydd

Försäkringen gäller

Om du före resan från hemorten i Sverige tvingas avbeställa en resa på grund av att:

- du, din medresenär som tillsammans med dig beställt resa till samma resmål, nära anhörig till dig eller person som du skulle besöka på resan, drabbats av akut sjukdom, olycksfallsskada eller dödsfall,
- din privata egendom skadats väsentligt genom oförutsedd händelse.

Begränsning

Försäkringen gäller endast om researrangemanget avbeställs omgående efter att avbeställningsorsaken blir känd.

Ersättningsregler

Ersättning lämnas för betalda kostnader för resa, kost, logi, liftkort, green-fee, hyrbil och bokade arrangemang och utflykter, som du inte kan få tillbaka från researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Försäkringen gäller inte för

- sjukdom orsakad av användande av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel eller narkotika, eller missbruk av läkemedel,
- kostnader om resan beställts mot läkares avrådan,
- kostnader som kan ersättas genom annan försäkring.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 45 000 kronor per försäkrad. Om flera som omfattas av försäkringen är med på resan, är det sammanlagda högsta ersättningsbeloppet 75 000 kronor.

Intyg

Vid sjukdom och olycksfallsskada krävs läkarintyg och andra handlingar som kan ha betydelse för vår bedömning och som bekräftar att resan inte kan genomföras.

K.7.3. Ersättningsresa

Försäkringen gäller

Om du eller medresenär som tillsammans med dig beställt resa till samma resmål:

- blir sjuk eller råkar ut för en olycksfallsskada och läkaren sjukskriver dig, ordinerar vila eller du läggs in på sjukhus. Förutsättningen är att sjukskrivningen, den ordinerade vilan eller sjukhusvistelsen överstiger mer än halva antalet resdagar och du inte kunnat utnyttja resan som planerat,
- avlider,

- av medicinska skäl, till följd av sjukdom eller olycksfallsskada, måste återvända till hemorten under resans första hälft. Försäkringen omfattar också ersättningsresa för medföljande medförsäkrade om sjukdomen/olycksfallsskadan medfört att inte heller de väsentligen kunnat utnyttja resan som de planerat.

Vidare gäller försäkringen om du tvingas åka hem i förtid under resans första hälft på grund av att:

- nära anhörig har blivit allvarligt sjuk, råkat ut för svårare olycksfallsskada eller avlidit,
- väsentlig skada har drabbat din privata egendom genom en oförutsedd händelse.

Notera: Är du berättigad till Ersättningsresa betalas inte kostnader för reseavbrott enligt avsnittet J.6. *Reseavbrott.*

Ersättningsregler

Ersättning lämnas till dig och medföljande medförsäkrade för betalda kostnader för resa, kost, logi, liftkort, green-fee, hyrbil och bokade arrangemang och utflykter som du inte kan få tillbaka från researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande. Hemresan ska i förväg godkännas av SOS International eller av oss.

Intyg

För att du ska ha rätt till ersättning krävs att behandlande läkare på resmålet skriftligen intyggar diagnos, ordination och antal sjukdagar. Som första sjukdag räknas dagen för första läkarbesöket.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 45 000 kronor per försäkrad. Om flera som omfattas av försäkringen är med på resan, är det sammanlagda högsta ersättningsbeloppet 75 000 kronor.

Begränsningar

Försäkringen gäller inte:

- för kostnader som kan ersättas från annan försäkring eller reseföretag
- vid sjukdom eller olycksfallsskada där vårdbehov kunnat förutses innan resan påbörjats.

K.7.4. Bagageförsening

Försäkringen gäller

Om ditt bagage blir försenat på utresan från hemorten i Sverige och kommer till resmålet mer än 8 timmar senare än du, får du ersättning med 2 000 kronor per kולי, dock högst 10 000 kronor sammanlagt.

K.7.5. Resestartskydd

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller med samma förutsättningar som anges i avsnittet J.5.3. *Resestartskydd, även för resor utanför Norden.*

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar merkostnader med högst 15 000 kronor per försäkrad. Reseavbrott ersätts i längst 45 dagar och med högst 1 000 kronor per försäkrad och dag. Beloppen gäller inklusive den ersättning du kan få enligt avsnittet J.5. *Försening.*

K.7.6. Reseavbrott

Akut sjukdom eller olycksfallsskada

Försäkringen gäller med samma förutsättningar som anges i avsnittet J.6.1. *Akut sjukdom eller olycksfallsskada*, med den skillnaden att både du och medföljande medförsäkrade får ersättning för reseavbrott för det antal dagar som du eller medresenär på grund av akut sjukdom eller olycksfallsskada:

- sjukskrivs eller ordineras vila eller
- läggs in på sjukhus för vård eller
- måste avbryta resan och åka hem i förtid.

Om något allvarligt hänt hemma

Försäkringen gäller under samma förutsättningar som anges i avsnittet J.6.2. *Om något allvarligt hänt hemma*, med den skillnaden att både du och medföljande medförsäkrade får ersättning för reseavbrott och merkostnader när du eller medresenär tvingas avbryta resan på grund av att:

- nära anhörig blivit allvarligt sjuk, råkat ut för svårare olycksfallsskada eller avlidit
- väsentlig skada drabbat din eller medresenärs privata egendom i Norden genom oförutsedd händelse.

Strejkskydd och resestartskydd

Försäkringen gäller för reseavbrott under samma förutsättningar som anges i avsnitten J.5.2. *Strejkskydd vid utlandsresa* och J.5.3. *Resestartskydd.*

Undantag och begränsningar

För reseavbrott gäller försäkringen med de undantag och begränsningar som specificeras i avsnittet J.4.1 *Omfattning.*

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar högst 1 000 kronor per försäkrad och dag i längst 45 dagar, inklusive den ersättning du kan få enligt avsnittet J.6. *Resestartskydd.*

K.8. ALLRISK VILLABYGGNAD

K.8.1. Plötslig och oförutsedd händelse

Försäkringen gäller

För skada på försäkrad byggnad och tomtmark genom plötslig och oförutsedd händelse av annat slag än de händelser som omfattas eller undantas enligt avsnittet F. *Egendomsskador.*

Notera: Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsett).

Försäkringen gäller inte för

- byggnadsdel som skadats av mögel, fukt, röta, svamp, rost eller annan långtidspåverkan,
- skada orsakad av slitage, förbrukning, bristande underhåll eller självförstörelse exempelvis självsprickor eller vittring,
- skada på brygga, båthus, sjöbod, badhytt eller liknande orsakad av vind, vågor eller andra naturkrafter,
- skada orsakad av läckage från tak,
- skada på egendom som förvärrats vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring,
- skada som inte inverkar på egendomens funktion utan enbart består i skönhetsfel.

Högsta ersättningsbelopp

Tabellen nedan visar högsta ersättningsbelopp i denna tilläggsförsäkring.

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP	
	Belopp, kr
Villabyggnad	150 000
Annan byggnad	50 000
Tomtmark	50 000

K.8.2. Minskat åldersavdrag

Om försäkrad byggnad drabbas av skada som ersätts enligt avsnittet F. *Egendomsskador*, ersätter försäkringen det åldersavdrag (se avsnitt E.2.3.) som överstiger 10 000 kronor. Försäkringen gäller för byggnad som är fullvärdeförsäkrad och om byggnadsdelen inte är avskriven till 100 %.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 90 000 kronor.

K.8.3. Självriskförmån

För vissa skador gäller en särskild självrisk som är högre än grundsjälvrisk. Försäkringen reducerar den särskilda själv-

riskan till grundsjälvrisk. Har vi avtalat om högre självrisk gäller istället denna.

Självriskförmånen gäller vid följande skador:

- Läckageskador enligt avsnitt F.2.2.
- Översvämningsskador enligt avsnitt F.2.3.
- Skador orsakade av dammbrott enligt avsnitt F.2.4.
- Skador på installationer och hushållsmaskiner enligt avsnitt F.2.7.
- Skador på hus under uppförande, om- eller tillbyggnad enligt avsnitt F.2.12.

K.8.4. Aktsamhetskrav

För att få full ersättning ska du ta hand om den försäkrade egendomen med aktsamhet och omsorg för att förhindra så långt som möjligt att skada uppstår.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning.*

K.8.5. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om högre självrisk än grundsjälvrisk gäller istället denna

K.9. BOSTADSRÄTTSFÖRSÄKRING

K.9.1. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för din bostadsrätt på den adress som anges som försäkringsställe för bostadsrätten i försäkringsbrevet.

K.9.2. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig som bostadsrättshavare.

K.9.3. Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar:

- egen bekostad fast inredning i bostadsrätten inklusive inglasad balkong eller altan,
- tomtmark med växtlighet och staket som ingår i upplåtelsen av bostadsrätten,
- uthus och garage – som du äger – på tomtmark som ingår i upplåtelsen av bostadsrätten,
- egendom som tillhör bostadsrättsföreningen och som du är underhållsskyldig för enligt bostadsrättslagen eller din förenings stadgar.

K.9.4. Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte den del av skadan:

- som kan ersättas genom fastighetens försäkring,
- som fastighetsägaren ansvarar för enligt bostadsrättslagen eller din bostadsrättsförenings stadgar.

K.9.5. Vad försäkringen gäller för

K.9.5.1. Egendomsskador

Försäkringen gäller i tillämpliga delar för skada på försäkrad egendom enligt avsnittet K.9.3. som kan ersättas enligt avsnitten

- F.1. Stöld och skadegörelse
- F.2.1. Brand och liknande
- F.2.2. Läckage
- F.2.3. Översvämning
- F.2.4. Dammbrott
- F.2.5. Markrörelser
- F.2.6. Storm, hagel och snötryck
- F.2.7. Skada på hushållsmaskiner
- Skada på installationer enligt avsnittet F.2.7. i villkoren för villahemförsäkring
- F.2.9. Skada orsakad av fordon
- F.2.10. Skada på glasrutor
- F.2.11. Skada orsakad av vilda djur

K.9.5.2. Plötslig och oförutsedd händelse

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom plötslig och oförutsedd händelse av annat slag än de händelser som omfattas eller undantas enligt avsnitten ovan.

Notera: Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsett).

Försäkringen gäller inte för

- byggnadsdel som skadas av mögel, fukt, röta, svamp, rost eller annan långtidspåverkan
- skada orsakad av slitage, förbrukning, bristande underhåll eller självförstörelse exempelvis självsprickor eller vittring
- skada på brygga, båthus, sjöbod, badhytt eller liknande orsakad av vind, vågor eller andra naturkrafter
- skada orsakad av läckage från tak
- skada på egendom som förvärrats vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring
- skada som inte inverkar på egendomens funktion utan enbart består i skönhetsfel

K.9.5.3. Merutgifter och hyresbortfall

Försäkringen gäller för merutgifter och hyresbortfall under längst ett år från skadedagen, när den bostadsrätt som anges i försäkringsbrevet blir helt eller delvis obrukbar till följd av sådan egendomsskada som omfattas av avsnitten K.9.5.1. och K.9.5.2.

Ersättning betalas för nödvändiga och skäligen merutgifter. Avdrag görs för inbesparade utgifter, till exempel uppvärmning och belysning.

Begränsning

När det gäller hyresbortfall får du ersättning med högst det belopp som du enligt lag är skyldig att minska hyran med.

K.9.5.4. Ansvarsförsäkring

Försäkringen gäller för dig som ägare av den bostadsrätt eller tomtmark som anges i försäkringsbrevet med de regler som är tillämpliga i avsnittet *G. Ansvarsförsäkring*.

Försäkringen gäller inte för skada på din bostadsrätt.

K.9.5.5. Rättskyddsförsäkring

Försäkringen gäller för dig som ägare av den bostadsrätt eller tomtmark som anges i försäkringsbrevet med de regler som är tillämpliga i avsnittet *H. Rättskyddsförsäkring*.

K.9.6. Högsta ersättningsbelopp

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP FÖR FÖRSÄKRAD EGENDOM	
Försäkrad egendom	Belopp, kr
Bostadsrätten och egen bekostad inredning	Fullvärde
Uthus och garage	150 000
Tomtmark	50 000
Högsta ersättning vid skada genom plötslig och oförutsedd händelse	
Försäkrad egendom	
Bostadsrätten och egen bekostad fast inredning	150 000
Uthus, garage och tomtmark	50 000

K.9.7. Värdering av skada på bostadsrätt och egen bekostad fast inredning

Definitioner

Återställande

Med återställande av bostadsrätt menar vi reparation av den skadade bostadsrätten eller den fasta inredningen som du bekostat. Med återställande av byggnadsdel menar vi reparation när så kan ske till en kostnad som är mindre än kostnaden för utbyte, eller i annat fall utbyte av byggnadsdelen.

Vid återställande av delskada ersätts de skadade rummens byggnadsdelar och ytskikt. Angränsande oskadade rum med samma ytskikt som i de skadade ersätts inte. I kostnaden för återställandet ingår även kostnad för lokalisering och friläggning av skadat föremål när skadan omfattas av försäkringen. Detsamma gäller återläggning efter reparation.

Begränsning

Kostnader för att återställa konstnärlig utsmyckning ersätts inte.

Byggnadsdel

Med byggnadsdel menar vi var och en av de installationer, ytbeklädnader, tillbehör etc som är uppräknade i *Tabell för åldersavdrag* nedan. Vid skada på målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad eller golvmattor räknas målningen etc i varje rum som en byggnadsdel.

Marknadsvärdet är det pris som mest sannolikt kan erhållas vid försäljning på den allmänna marknaden.

Värderingsregler

Skadan värderas till vad det kostar att utan dröjsmål återställa den skadade byggnadsdelen med rationella metoder och material.

Åldersavdrag

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden (material och arbetskostnad) för varje byggnadsdel enligt tabellen nedan.

För alla skador utom för sådana som ersätts enligt avsnittet *F.2.7. Skada på installationer* begränsas avdraget till högst 80 procent på byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig. Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget högst 10 000 kronor. En byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk och åldersavdrag görs enligt tabellen på nästa sida.

TABELL FÖR ÅLDERSAVDRAG		
Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag i procent per år med
Installationer för värme, vatten, avlopp, ventilation, centraldammsugning samt maskinell utrustning:		
• Rörsystem, vattenradiatorer och sanitetsgods (till exempel WC-stol, tvättställ och vattenburen golvvärme)	10	5
• Luft/luft värmepumpsanläggning	2	15
• Övriga värmepumpsanläggningar, värmeåtervinningssystem, solfångare, vindkraftverk, takvärme, elslingor i golv och hushållsmaskin inklusive spis	2	10
• Övriga installationer samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskin (till exempel värmepanna, varmvattenberedare och elradiatorer)	5	8
Köksinredning	15	5
Elinstallationer (kablar inklusive brytare och uttag)	25	5
Radio-, tv- och parabolantenn	5	8
Markiser och persienner	5	8
Larm	5	8
Målning	5	8
Tapeter och annan väggbeklädnad (inte våtrum)	5	8
Golvbeläggningar (inte våtrum)		
• Textila	5	8
• Plast, linoleum eller laminat	10	5
• Keramiska plattor, sten eller massivt trä	25	5
• Lamellträ och ytbehandling av trägolv	15	5
Våtrumsbeklädnad		
• Golv- och väggmatta (trådsvetsad)	5	5
• Keramiska plattor inklusive tätskikt	5	5
• Övrigt golv- och väggbeklädnadsmaterial samt målning i våtrum	2	10
Takbeläggning		
• Betong eller tegel	20	2
• Plåt	10	3
• Annat material	5	8
Skorsten		
• Stål eller plåt	5	8
• Annat material	20	2

K.9.8. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Vid läckageskada gäller försäkringen med särskild självrisk på 3 000 kronor. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

K.10. HOBBYVERKSAMHET

K.10.1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig som tecknat försäkring för hobbyverksamhet och som bedriver den verksamhet som anges i försäkringsbrevet. Med hobbyverksamhet avses verksamhet:

- utan anställda,
- som inte bedrivs i registrerad firma/företag och
- som inte utgör huvudsaklig inkomst till hushållet.

K.10.2. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada inom Norden genom plötslig och oförsedd händelse på eller förlust av löseegendom (se avsnittet *D.3. Löseegendom*) som du äger och som nyttjas huvudsakligen i den försäkrade hobbyverksamheten .

Notera: Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsett).

Försäkringen omfattar också avsnitten *G. Ansvar* och *H. Rättsskydd* för angiven verksamhet. Undantagen för förvärvsverksamhet i dessa avsnitt tillämpas inte.

K.10.3. Försäkringen gäller inte för

- pengar och värdehandlingar,
- förlust av stöldbegärlig egendom som förvaras i fristående garage, uthus, källar- eller vindsutrymme eller annat jämförbart förvaringsutrymme i flerfamiljshus,
- skada som består i eller orsakats av slitage eller förbrukning,
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring,
- skada genom bedrägeri, olovligt brukande, olovligt förfogande eller förskingring,
- kostnader och uteblivna inkomster i samband med avbrott i verksamheten vid exempelvis egendomsskada, sjukdom eller olycksfall,
- skada som inträffat i annan verksamhet än sådan som bedrivs som hobbyverksamhet enligt avsnittet K.10.1 även om hobbyverksamhet förelåg när försäkringen tecknades.

K.10.4. Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp anges i försäkringsbrevet.

Högsta ersättningsbelopp vid skada på originalhandlingar, fotoarkiv och informationsförsedda datamedia är 20 000 kronor. Sådan skada värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa den information som förlorats genom skadan.

K.10.5. Aktsamhetskrav

För att få full ersättning ska du förvara och handha egendom med aktsamhet och omsorg för att förhindra så långt som möjligt att skada eller förlust uppstår.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte är uppfyllt finns i avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

K.10.6. Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna.

L Skadedjur med mera

Här följer en redogörelse för det skydd mot skadeinsekter som finns. Avsnitten *L.1. Sanering mot bostadsohyra* och *L.3. Sent upptäckt dödsfall* ingår alltid i försäkringen. Avsnittet *L.2. Husbock- och hästmyreförsäkring* ingår endast om det särskilt anges i ditt försäkringsbrev.

L.1. SANERING MOT BOSTADSOHYRA

L.1.1. Försäkringen gäller

För sanering inom bostadshuset mot vägglöss, kackerlackor, mjölbaggar, brödbaggar, plattbaggar, pälsångrar, fläskångrar, silverfisk, gråsuggor, tvestjärtar, mal, loppor, myror, getingar och andra bostadsinsekter som kan utgöra sanitär olägenhet samt råttor och möss.

L.1.2. Försäkringen gäller inte för

- kostnader för byggtekniska åtgärder, till exempel upptagning av väggar och golv,
- skada orsakad av insekter, råttor eller möss, till exempel på kläder, textilier och matvaror.

L.1.3. Vi förmedlar kontakt

Om du upptäcker ohyra i bostadshuset ska du kontakta oss. Vid behov förmedlar vi då kontakt med det företag som utför saneringen.

L.1.4. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

L.2. HUSBOCK- OCH HÄSTMYREFÖRSÄKRING

L.2.1. När försäkringen börjar gälla

Försäkringen börjar gälla sex månader efter avtalets begynnelse-dag, om vi inte vid besiktning dessförinnan funnit att vi inte kan acceptera försäkringen.

Om huset är högst tre år vid nyteckningstillfället och endast nytt virke använts vid uppförandet börjar försäkringen gälla redan vid avtalets början. Om huset är byggt med begagnat virke gäller försäkringen först sedan vi särskilt har godkänt huset.

L.2.2. Försäkringen gäller

Om hus som anges i försäkringsbrevet angrips av husbock eller hästmyror. Du får ersättning för nödvändig sanering och reparation.

Begränsning

Om skada inträffat innan försäkringen börjat gälla, får du ersättning för saneringskostnaden men inte för reparationskostnader.

L.2.3. Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för reparationskostnad vid angrepp på rötskadat virke.

L.2.4. Besiktning

Vi har rätt att besiktiga hus som är försäkrat. Du måste då se till att vår personal får tillträde för besiktning.

L.2.5. Premiebetalning

Premien för försäkringen ska betalas vid avtalets början. Skulle det visa sig att vi inte kan acceptera försäkringen betalar vi tillbaka premien.

L.2.6. Aktsamhetskrav

Vid uppförande av hus eller vid reparation, om- eller tillbyggnad får du inte använda virke som är eller kan misstänkas vara angripet av husbock eller hästmyror. När du upptäcker angrepp av husbock eller hästmyror måste du genast meddela oss.

Notera: Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i avsnittet *M.8. Ned-sättning av försäkringsersättning*.

L.2.7. Vid sanering

Du måste underlätta för sanerings- och reparationspersonal genom att flytta löseegendom som kan vara i vägen.

L.2.8. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

L.3. SENT UPPTÄCKT DÖDSFALL

L.3.1. Försäkringen gäller

För kostnader för nödvändig insekts- och luktsanering samt för eventuella reparationsåtgärder till följd av att person avlider i bostaden och dödsfallet förblir oupptäckt en längre tid.

L.3.2. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

M Allmänna bestämmelser

För din försäkring gäller nedanstående allmänna bestämmelser.

M.1. TILLÄMPLIG LAG

M.1.1. Svensk lag

För den här försäkringen gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna för försäkringsavtalet finns i försäkringsavtalslagen.

M.1.2. Vid tvist

Tvist om försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol med tillämpning av svensk lag.

M.2. FÖRSÄKRINGSAVTALET

M.2.1. Försäkringstid och ansvarstid

Om inte annat avtalats eller framgår av omständigheterna, inträder vårt ansvar enligt försäkringsavtalet dagen efter den dag då du ansökte om försäkringen eller antog ett anbud från oss.

Ansvaret gäller till och med försäkringens sista dag.

Försäkringstiden får inte överstiga ett år, om det inte finns särskilda skäl för en längre försäkringsperiod.

M.2.2. Förnyelse av försäkringen

Din försäkring förnyas automatiskt på de villkor som gällt under den senaste gällande försäkringstiden, om du inte tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat försäkringsbolag. Detta gäller inte om annat avtalats eller framgår av omständigheterna.

M.2.3. Uppsägning av försäkringsavtalet till försäkringstidens utgång

Du kan när som helst säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång.

Vi får säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång. Uppsägningen ska göras skriftligen och skickas till dig senast en månad innan försäkringstiden går ut. Den ska för att få verkan innehålla en förfrågan om du vill ha försäkringen förnyad. Begär du att försäkringen förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl att vägra försäkring med hänsyn till sådana omständigheter som anges i försäkringsavtalslagen.

M.2.4. Uppsägning av försäkringsavtalet i förtid

Du får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång om

- vi som försäkringsbolag väsentligen åsidosätter våra skyldigheter enligt försäkringsavtalet eller försäkringsavtalslagen,

- försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet,
- vi har ändrat försäkringsvillkoren,
- försäkringen har förnyats och du ännu inte har betalat premie för den nya premieperioden,
- det i annat fall föreligger en ny omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet.

Vi kan också säga upp försäkringen under försäkringstiden, men bara om det finns sådana speciella skäl som anges i försäkringsavtalslagen.

M.2.5. Premien

Den första premien behöver inte betalas tidigare än 14 dagar från den dag då vi skickade ett krav på premien till dig.

M.2.6. Premie för senare premieperiod

Premien för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att vi skickat ut premieavin.

Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med betalningen.

M.2.7. Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter att vi skickat ut premieavin.

M.2.8. Betalning via autogiro

Utöver vad som anges i försäkringsvillkoren ovan angående premiebetalning gäller bestämmelserna i autogiroavtalet.

Om autogiroet upphör att gälla aviseras premie för obetald del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i detta försäkringsvillkor.

M.2.9. Uppsägning på grund av dröjsmål med premien

Betalas inte premien i rätt tid har vi rätt att säga upp försäkringen, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse. En uppsägning ska skickas skriftligen. Uppsägningen får verkan fjorton dagar efter den dag då den skickades, om inte premien betalas inom denna frist.

Om du betalar premien efter det att försäkringen upphört på grund av bristande betalning, anses detta som en begäran om ny försäkring på samma villkor från och med dagen efter den dag då premien betalades.

M.3. RÄDDNINGÅTGÄRDER

M.3.1. Hindra eller begränsa

När en skada inträffar eller hotar att omedelbart inträffa måste du försöka hindra eller begränsa skadan. Vi betalar rimlig kostnad som du haft för sådan åtgärd om du inte har rätt till ersättning från annat håll.

M.3.2. Nedsättning

Underlåter du att vidta räddningsåtgärder kan ersättningen för skadan sättas ned med ett särskilt avdrag, se avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

M.4. VID SKADA

M.4.1. Anmälan, intyg med mera

Du ska anmäla skada till oss så snart som möjligt. Tänk också på att:

- Stöld, rån eller överfall ska polisanmälas på den ort där skadan inträffat. Skada som inträffar under transport eller på hotell ska dessutom anmälas till transportföretaget eller till hotellet.
- Du måste lämna oss specificerat krav på ersättning samt ge oss de upplysningar och handlingar – till exempel inköpskvitton och läkarintyg – som vi behöver för att reglera skadan.
- Du är skyldig att upplysa oss om det finns någon annan försäkring som gäller för samma skada. Du har i sådana fall inte rätt till högre ersättning än som sammanlagt svarar mot skadan.
- Skadade föremål ska behållas så att vi får möjlighet att göra besiktning. Du är skyldig att medverka till besiktning av såväl skadad som oskadad egendom.
- Reparation får ske endast efter vårt godkännande och du ska följa våra anvisningar.

Notera: Angående preskriptionsregler, se avsnittet *M.11. Preskription*.

M.4.2. Nedsättning

Om du inte fullgör dina skyldigheter enligt ovan kan ersättningen för skadan sättas ned med ett särskilt avdrag, se avsnittet *M.8. Nedsättning av försäkringsersättning*.

M.4.3. Skaderegistrering

Vi äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skaderegistreringssystem (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

M.5. KRIGSSKADOR

M.5.1. Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror inom Sverige.

När Utrikesdepartementet avråder från att resa till ett land eller ett område, är detta att likställas med att ovanstående oroligheter råder i landet eller området.

M.5.2. Speciella fall då försäkringen gäller

Försäkringen gäller på resa utanför Sverige – utom avsnittet *I. Överfallsskydd* – vid skada som har inträffat genom ovan nämnda oroligheter:

- om skadan har inträffat inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott och
- du vistades i det drabbade området vid utbrottet och
- du inte har deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.

M.5.3. Merkostnader och förlust av resgods

Med samma förutsättningar som ovan betalar vi även nödvändiga merkostnader för hemresa. Vi ersätter också förlust av resgods när förlusten beror på att egendomen konfiskerats eller att du vid evakuering varit tvungen att lämna den kvar.

Begränsning

Vi betalar inte för deltagare i sådana paketresor som avses i resegarantilagen.

M.6. ATOMSKADOR, SKADOR ORSAKADE AV DAMMBROTT OCH TERRORISMHANDLING

M.6.1. Atomkärnprocess

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

M.6.2. Dammbrott

Försäkringen omfattar inte, utöver vad som sägs i avsnittet *F.2.4. Dammbrott*, skador som direkt eller indirekt orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

M.6.3. Speciella fall då försäkringen gäller

För personskador enligt avsnitten J.4. *Kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada* och K.4. *Privatolycksfall samt för rättsskydd* enligt H. *Rättsskyddsförsäkring* gäller försäkringen dock vid skada som har orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

M.6.4. Terrorismhandling

Försäkringen gäller inte för avsnitten I. *Överfallskydd* och K.4. *Privatolycksfall* vid skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorismhandling.

Definition

Terrorismhandling är en handling som inbegriper men inte är begränsad till användning av tvång eller våld och/eller hot om tvång eller våld av en person eller grupp(er) av personer, som antingen handlar ensam eller för en organisations eller statsmakts räkning eller i förbindelse med en organisation eller statsmakt, vilken begås för eller av politiska, religiösa, ideologiska eller etiska syften eller skäl, inklusive avsikten att påverka en statsmakt och/eller att injaga fruktan i allmänheten eller någon del av allmänheten.

M.7. FORCE MAJEURE

M.7.1. Försäkringen gäller inte

För förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av:

- krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror,
- myndighetsåtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

M.8. NEDSÄTTNING AV FÖRSÄKRINGSERSÄTTNING

M.8.1. Inledning

I vissa fall kan din försäkringsersättning sättas ned på grund av att du inte fullföljt dina skyldigheter enligt villkor och lag. Här följer en redogörelse för dessa situationer.

M.8.2. Oriktiga uppgifter med mera

Har du lämnat oss felaktiga uppgifter när du tecknade försäkringen eller låtit bli att ändra felaktiga uppgifter som ligger till grund för försäkringen, kan ersättningen sättas ned med ett särskilt avdrag. Detsamma gäller om du inte uppfyllt kraven i M.3. *Räddningsåtgärder* och M.4. *Vid skada*.

Flyttar du till annan ordinarie bostad måste du anmäla flyttningen till oss inom 14 dagar. Annars riskerar du avdrag på ersättningen vid skada om premien på den nya adressen är högre.

Hur stor nedsättningen blir beror på omständigheterna, bland annat försummelsens betydelse för skadan. Vanligtvis är avdraget 10 procent av ersättningen, lägst 1 000 kronor.

M.8.3. Åsidosättande av aktsamhetskrav

Har du inte följt de aktsamhetskrav som anges i villkoren kan ersättningen från försäkringen sättas ned. Avdragets storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bland annat oaktsamhetens art och betydelse för skadan eller om egendom varit särskilt begärlig eller värdefull.

Avdraget är vanligtvis 25 procent och lägst 1 000 kronor.

Vid uppsåt eller vid allvarlig eller upprepad oaktsamhet kan du bli helt utan ersättning. Vid mindre oaktsamhet blir nedsättningen liten eller ingen alls.

Med ditt handlande jämföras ditt handlande av:

- den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör bostad eller bohag i en sådan bostad.

Ovanstående tillämpas inte om det finns synnerliga skäl mot detta.

M.8.4. Framkallande av försäkringsfallet

Har du framkallat försäkringsfallet eller förvärrat följderna av ett försäkringsfall genom uppsåt får du ingen ersättning för egen del.

Vid grov vårdslöshet kan ersättningen utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till dina förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Med ditt handlande jämföras ditt handlande av:

- den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör bostad eller bohag i en sådan bostad.

Ovanstående tillämpas inte om det finns synnerliga skäl mot detta.

M.8.5. Psykisk störning eller barn

Ingen nedsättning görs om aktsamhetskrav har åsidosatts eller försäkringsfallet har framkallats med uppsåt eller grov vårdslöshet av någon som är:

- i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken,
- under tolv år.

Däremot kan den som kan anses ha samtyckt till handlandet få sin ersättning nedsatt.

M.8.6. Oriktiga uppgifter vid skaderegleringen

Har du, i samband med skada, lämnat oriktiga eller undanhållit uppgifter som har betydelse för din rätt till ersättning och detta skett uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet, kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

M.9. OM DET BLIR TVIST OM VÄRDET

Kan vi inte komma överens om värdet av skada på löseegendom eller på tomtmark ska – om vi inte enats om annat förfarande – uttalande begäras av en värderingsman förordnad av svenska handelskammaren. Denne ska tillämpa villkorens värderingsregler.

Din kostnad för sådan värdering är 1 000 kronor plus 10 procent av överskjutande belopp, dock högst hälften av arvodet till värderingsmannen. Skulle värderingsmannen komma till högre belopp än vad vi har erbjudit, står vi för hela värderingskostnaden.

M.10. ÅTERKRAV

I samma utsträckning som vi har betalt ersättning för skada, övertar vi rätten att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Du får inte träffa överenskommelse med den som är ansvarig för skadan, som innebär att du helt eller delvis avstår från din rätt till ersättning från denne.

M.11. PRESKRIPTION

Du förlorar din rätt till ersättning om du inte väcker talan mot oss inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande.

Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

Notera: För ett förtydligande hur preskriptionsregeln gäller vid rättsskydd, se avsnittet *H.1.5. Preskription*.

M.12. DRÖJSMÅLSRÄNTA

Skulle det, trots att du gjort vad som åligger dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Dröjsmålsräntan beräknas enligt räntelagen. Beror dröjsmålet på att vi väntar på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens referensränta.

Begränsning

Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

M.13. DUBBELFÖRSÄKRING

Om försäkrat intresse även omfattas av annan försäkring och det i den andra försäkringen finns förbehåll vid dubbelförsäkring gäller samma förbehåll i denna försäkring.

M.14. SÅ HÄR BEHANDLAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

De personuppgifter som lämnas till något bolag inom länsförsäkringsgruppen behandlas i enlighet med personuppgiftslagens regler (1998:204).

Personuppgifterna inhämtas normalt direkt från dig som är kund, men kan även hämtas från annat bolag inom länsförsäkringsgruppen eller till exempel från din arbetsgivare. För att hålla våra register aktuella, kompletterar vi personuppgifterna löpande från privata och offentliga register, t.ex. SPAR. Vi kan även spela in eller på annat sätt dokumentera din kommunikation med oss.

Vi tar in uppgifter om dig som kund, men även om försäkrad, medförsäkrad, inbetalare, förmånstagare och panthavare. Det är uppgifter som namn- och adressuppgifter, personnummer och i vissa fall även uppgifter om yrke och medborgarskap, ekonomiska förhållanden och hälsotillstånd.

Personuppgifterna får användas inom länsförsäkringsgruppen för att ge en helhetsbild av ditt engagemang, för att kunna ge en god service, men även för marknadsföring, statistik, marknads- och kundanalyser. Personuppgifterna används också för att vi ska kunna uppfylla rättsliga skyldigheter samt fullgöra avtal och åtgärder som har begärts innan eller efter ett avtal har träffats. Personuppgifterna används för att vi ska kunna uppfylla de krav som ställs på verksamheten.

Personuppgifterna används i första hand inom länsförsäkringsgruppen. Men kan lämnas ut till andra företag, föreningar, organisationer som länsförsäkringsgruppen samarbetar med, inom och utom EU- och EES-området, och till myndigheterna om vi är skyldiga att göra det enligt lag. Uppgifter om missköta krediter kan komma att lämnas ut till UC AB. Uppgifter om ditt sakförsäkringsinnehav kan även lämnas ut till personer som du delar hushåll med. Vi kan arkivera och behandla ansökningshandlingar och övriga uppgifter oavsett om din ansökan beviljas eller inte. Dina personuppgifter sparas inte under längre tid än nödvändigt.

En gång om året har du rätt att kostnadsfritt få besked om vilka personuppgifter vi har om dig, efter en skriftlig ansökan. Eventuella felaktiga personuppgifter kan du självklart be att få rättade. Du kan också skriftligen begära att dina personuppgifter inte används för direktmarknadsföring. Din anmälan skickar du då till ditt lokala länsförsäkringsbolag eller till nedanstående bolag.

Personuppgiftsansvarig är, utöver det bolag inom länsförsäkringsgruppen som du lämnar dina personuppgifter till, Länsförsäkringar Bank AB, 516401-9878, Länsförsäkringar Hypotek AB, 556244-1781, Länsförsäkringar Liv Försäkrings AB, 516401-6627, Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB, 516401-8219, Länsförsäkringar Fondförvaltning AB, 556364-2783, samt Länsförsäkringar Sak Försäkrings AB, 502010-9681 (med dotterbolag), samtliga med adress 106 50 Stockholm.

M.15. LEVERANTÖRSANSVAR

För skada som omfattas av denna försäkring som leverantör eller annan ansvarar, enligt lag, garanti eller liknande åtagande, får du ersättning bara om du kan visa att den som har ansvaret inte kan fullgöra detta.

M.16. INTECKNINGSHAVARE

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning till betalning ur ersättning på grund av försäkringsavtal.

Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på löseegendom.

M.17. OM VI INTE KOMMER ÖVERENS

Missförstånd och andra oklarheter kan uppstå vid en skada. Om du inte blir nöjd med vår skadereglering kan du begära att ditt ärende omprövas. Enklast är att kontakta ansvarig person hos oss.

Klagomålsansvarig

Är du missnöjd med något angående din försäkring kan du alltid vända dig till vår klagomålsansvarig som ser till att ditt ärende behandlas och besvaras.

Du kan också vända dig till Allmänna Reklamationsnämnden som har en särskild avdelning för försäkringsfrågor. Reklamationsnämnden är ett statligt organ där skadeärenden som rör privatpersoner kan prövas.

ALLMÄNNA REKLAMATIONSNÄMNDEN

Box 174, 101 23 Stockholm

Tel: 08-508 860 00

www.arn.se

När det gäller medicinska frågor kan du i stället få ditt ärende prövat i Personförsäkringsnämnden för yttrande.

PERSONFÖRSÄKRINGSNÄMNDEN

Box 24067, 104 50 Stockholm

Tel: 08-522 787 20

www.forsakringsnamnder.se

När det gäller rättsskyddsfrågor kan du få ditt ärende prövat i Ombudskostnadsnämnden eller Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor.

OMBUDSKOSTNADSNÄMNDEN OCH FÖRSÄKRINGSFÖRBUNDETS

NÄMND FÖR RÄTTSSKYDDSFÖRÅGOR

Box 24067, 104 50 Stockholm

Tel 08-522 787 20

www.forsakringsnamnder.se

Rådgivning

Det finns många sätt att få en skada prövad. Är du tveksam om hur du ska göra, kontakta oss. Konsumenternas Försäkringsbyrå lämnar också upplysningar i försäkringsfrågor:

KONSUMENTERNAS FÖRSÄKRINGSBYRÅ

Box 24215, 104 51 Stockholm

Tel: 08-22 58 00

www.konsumenternasforsakringsbyra.se

Du kan också vända dig till den kommunala konsumentvägledningen för information och råd om försäkringar.

All ovanstående rådgivning och prövning är kostnadsfri. Om du trots detta inte tycker att du blivit rättvist behandlad kan du vända dig till domstol för att få skadan slutligt prövad. Dina ombuds- eller advokatkostnader kan i sådana fall – med undantag för självriskan – ersättas genom rättsskyddsförsäkringen.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50 | Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Gäinge 0451-489 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00 | Länsförsäkringar Halland 035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-193300 | Länsförsäkringar Jönköping 036-199000 | Länsförsäkringar Kalmar län 020-661100 | Länsförsäkringar Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkring Kronoberg 0470-72 00 00 | Länsförsäkringar Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar Skåne 042-63 38 000 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00 | Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00 | Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00 | Länsförsäkringar Väster-norrland 0611-253 00 | Länsförsäkringar Älvsborg 0521-27 30 00 | Östgöta Brandstodsbolag 013-29 00 00

www.lansforsakringar.se

